بوزانتیون
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته . صاحب امتیاز ومدیر مسئولی
بوزانت کچیان
مطبعه واداره خانه سی باب عالی جاده سنده ۳۸ نمرولی دائرهٔ مخصوصه ده در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարեկան 7 մէճ. 6ամս. 3½, 3ամս. 2, Կ. Պոլսոյ համար 3ամս. 30 ղրշ. Արտասահման 40 ֆր. 6ամս. 20, 3ամս. 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ։

ԲՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի դիմաց Թերթին կ'ստորագրէ մի միայն ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆԸ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 347 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1897 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 16/28 | 4 ՇԱԲԱՆ 1315 | 16 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ 1313 | Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 347

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԹՂԹԱԴՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ԽՆԴԻՐԸ

Ինչ որ Ծրթ. ատենք քաղաքական տեսութեան մէջ կ'ըսէինք, անկէ ի վեր ոչ ամենեւին չեղաւ. այսինքն՝ Ծայրագոյն Արեւելքին այնքան մեծ և սեւերազական կարեւորութիւն ստացած է որ ուրիշ ամէն խնդիր մոռացման կ'մատնէ Եւրոպայի մէջ։ Անգլիա բուռն հարուած մը կրեց, և հիմա կ'մտածէ թէ ինչ պիտի ընէ իր խախտուած ազդեցութիւնն ու պատիւը (բրեսթիժը) տեղը բերելու համար։ Գերմանիա և Ռուսիա քինն խնդացին՝ իրարու հետ գրաւելով Չինաստանի ծովեզերքին էն կարեւոր կէտերը։ Անգլիա, Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ գերիշխան առեւտրական Տէրութիւնն ըլլալով, Հնդկաստան մը ունենալով որ ամէն իրաւունքներ կուտար իրեն, [illegible] Չինաստանի [illegible] մեծ ցամաքին, մինչ երկու [illegible] նորեկներն ու ծովու համբաւները մէկ հարուածով Չինաստանի [illegible] կ'իւրացնեն, առանց զէնք մը փոխելու Մեծն Բրիտանիոյ ականջէն։ Ո՞ւր է Լորտ Սալիսպըրի, որոյ կուսակիցները կը պնդէին թէ իր նրապներուն մէջ [illegible] Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ պատահածը։ Մինչ [illegible] Լ. Սալիսպըրի յանկարծակի կուգայ։ Իսկ այս անգամ հարուածն ուղղակի կը դպչի բրիտանեան շահերուն. զի Գերմանիա ի Քիաօ-Չէու Չինաստանի էն բազմամարդ և վաճառաշահ նահանգին կ'իշխէ, ծովու վրայ ստացած ապահով դիրքէն զատ, մինչ ի Բորդ Արթուր Ռուսիա ո՛չ միայն բովանդակ Մանչուրիոյ եւ Փէչիլիի կ'տիրէ, այլ և ուղղակի իր հրամանին տակ կ'ունենայ Փեքինը։ Ինչո՞ւ Ռուսիա, Գերմանիա և Ֆրանսա «Ելի՛ր անտեղէն» ըսին Ճաբոնին. զի Բորդ Արթուր իր ձեռքն ունենալով, Ճաբոն կրնար պիտի ըլլար ամէն ժամանակ իր կամքը քալեցնել Բեքինի մէջ, սպառնալով տիրել չինական ոստանին։ Կարծողներ կան թէ Չինու կայսրն, այս ապահովութեան մէջ չըլլալու համար ռուսական ազդեցութեան և վախնալով որ ժողովուրդն իրեն դէմ ոտք չելնէ, իր մայրաքաղաքը պիտի փոխադրէ եղեր Նանքին, մանչժական [illegible] մայրաքաղաքը, [illegible] կրնայ փախչիլ Արեւմտեան Տէրութեանց [illegible] պաշտպանութեան [illegible] Չինացիք այն պահպանողական ժողովուրդն են որ [illegible] հանգուցած մայրաքաղաքի մը [illegible] կրնայ [illegible] Հիւսիսային Չինաստան [illegible] ռուսական [illegible] քաղաքականութեան [illegible] թէ երկու [illegible] Բորդ Արթուր ո՛չ միայն Չինու [illegible] մէկն է, [illegible] 13 [illegible] ապահովուած [illegible] Քուէ-

ներով, իր դետնափոր զինուորական մթերանոցներով, իր աշտարակներով որք իրարու հետ ստորերկրեայ հեռագրաթելով կամ հեռաձայնով կապուած են, իր անմատչելի ամրացումներով, [illegible] նաւաշինարանով, [illegible] կառուցման և սպառազինման համար Բեքինի կառավարութիւնն երեք միլիոն անգլիական ոսկիէ աւելի ծախք ըրած էր։ Երկրորդ, տիրելով Բորդ Արթուրի, Ռուսիա կ'իշխէ Բեքինի, եւ Չինու կառավարութիւնը կ'հպատակեցնէ իրեն։ — Աշխարհի էն բազմամարդ Տէրութիւնն որ վտանգաւոր իր հրամաններն անգամ կ'հարկադրուի։ Երրորդ, իբրեւ տէր Բորդ Արթուրի, Ռուսիա իր դիրքն անձեռնմխելի կ'զօրացնէ Ճաբոնի դէմ, իր բնական թշնամիին դէմ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ, որպէս զի Ճաբոն չհամարձակի ձեռնձգութիւններ ընել Քորէա, և իւրացնել այն երկիր, որոյ վրայ [illegible] տնկած է իր հիւսիսային անյագ եւ հզօր գրաւցին։ Եւ չորրորդ, Սիպերեան երկաթուղին մինչեւ Բորդ Արթուր բերելով, Ռուսիա կարող պիտի ըլլայ երկաթուղւոյ չինութեան մէջ աշխարհի էն մեծ հրաշալիքն իրականացնելու։ Մտածեցէք որ Բեդերսպուրկ և Մոսկուա երկաթեայ գծերով ուղղակի պիտի միացուին Խաղաղական Ովկիանոսի հետ ի Վլատիվոստոք, միւս կողմէ չինական եւ հնդկային ծովերուն հետ՝ ի Բորդ Արթուր, եւ քանի որ ռուսական գծի մը անցած երկիրներն ի հարկէ կ'ենթարկին ռուսական ազդեցութեան, Ռուսիա իր վաճառականութեան առջեւ կ'բանայ մէկ հարուածով Չինաստանի ամբողջ մէկ կէսն, հիւսիսէն ի հարաւ քաշուած խաչոր գծի մը բովանդակ արեւելեան մասը։

Բայց հոս չէ կենալ ռուս դիւանագիտութեան ճարտարութիւնը։ Բոլոր այս արդիւնքները ձեռք կ'բերէ՝ այնպէս ընելով կամ այնպէս հաչակելով աշխարհի թէ ինք Չինու կառավարութեան հետ կատարեալ համաձայնութեամբ կ'գործէ։ Թէ Բեդերսպուրկէ և թէ Բեքինէ եկած պաշտօնական զեկոյցները կ'ըսեն թէ «Ռուս կառավարութիւնը թոյլտուութիւն խնդրեց Չինու կառավարութենէն՝ Խաղաղական Ովկիանոսի ռուսական նաւաբաժինը ձմեռել տալու չսառող նաւահանգստի մը մէջ, եւ Չին հաւանեցաւ առ այս»։ Ի՛նչ ըսաւ, ի՛նչ ըրաւ ռուս դեսպանն այսքան կարեւոր զիջում մը կորզելու Բեքինի ժանտաբիններէն։ Ո՞վ գիտէ։ Հեռաքրքրաշարժն այս է որ ռուսական գրաւումէն մի քանի օր առաջ անգլ. Ծովի մարտանաւը կ'ուզէ Բորդ Արթուր մտնել, չինացի հրամանատարը դէմ կ'դնէ, և Չինու կառավարութիւնը կ'բողոքէ դեսպաններուն անգլ. ծովակալին ընթացքին դէմ։ Այս բողոքին առթիւ ի՛նչ կ'անցնի կ'դառնայ, յայտնի չէ, և ահա ռուս մարտանաւերը կ'տնկուին Բորդ-Արթուրի առջեւ, ռուսական դրօշը կ'պարզեն հոն։ Թէ Ռուսիա ի վաղուց աչքն յառած էր Բորդ Արթուրի վրայ, գիտենք չինեւճաբոնական պատերազմէն ի վեր։ Կ'ըսուի թէ կռահելով որ Անգլիա եւս բանակը կ'խորհէր գերմանական գրաւումէն ետքը, Ռուսիա փութացեր է առաջքն առնուլ անգլ. գործողութեան։

Հիմա խնդիրն այն է որ Ճաբոն պիտի հանէ՞ Ուէյ-Հայ-Ուէյէ, որ Բորդ Արթուրի հանդիպակաց թերակղզին վրայ կարեւոր նաւահանգիստ մ'է, ուր Ճաբոնցիք առժամաբար կ'մնան, մինչեւ որ տուգանքին վերջին մասը վճարուի։ 1895ի Սիմոնոզէքիի դաշնադրով, Չին

պարտաւոր էր 200 միլիոն արծաթ տոլար վճարել Ճաբոնի, և 30 միլիոն եւս վճարել յանձն առաւ՝ երբ երեք Տէրութեանց սախպման վրայ Ճաբոն թողուց զԲորդ-Արթուր։ Այս տուգանք մինչեւ եօթն տարի պիտի վճարուէր, և եթէ երեք տարիէ առաջ վճարուէր, Չին զերծ պիտի մնար 5% տոկոս տալու հարկէն։ Չին արդէն վճարեց 4,935,150 անգլ. ոսկի, և կ'երեւի թէ Ռուսիոյ դրամական օգնութեամբ մնացածը շուտով պիտի վճարէ, և այն ատեն Ռուսիա «Ելի՛ր այն տեղէն ալ» պիտի ըսէ Ճաբոնի, որ դէմ առ այժմ չի կրնար դէմ դնել Ռուսիոյ։ — Ուրիշ բան է եթէ Անգլիա օգնէ Ճաբոնի։ Եթէ Անգլիա և Ճաբոն դաշնակցին Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ, ուրիշ ամէն Տէրութեանց կրնան յաղթել, և արդէն Թայմզի և Ստանտըրտի վերջին խմբագրականներէն կրնայ գուշակուիլ թէ անգլեւճաբոնական դաշնակցութեան մը վրայ շատ կ'խօսուի Լոնտոնի մէջ։ Ասոր նման Եւրոպիոյ մէջ կայ։ — Իտալիա եւ Անգլիա կերպիւ մը դաշնակցած կ'նկատուին՝ Միջերկրականի մէջ իրարու նաւային դիրքը պահպանելու համար։ Ինչո՞ւ հապա, կ'ըսեն, Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ ալ այսպիսի դաշնակցութիւն մը չըլլայ ի պաշտպանութիւն Անգլիոյ շահերուն, որք Ճաբոնի շահերուն հետ նոյն են թէ հանդէպ Չինու եւ թէ հանդէպ միւս Տէրութեանց։

Բայց բրիտանական քաղաքագիտութեան մէթոտներն անհասկնալի են երբեմն։ Թուրքիոյ վերջին պատերազմէն ետքը, Ռումանիա Աւստրիոյ դիմեց զինք պաշտպանելու Ռուսիոյ դէմ, որ Պեսարապիան կ'ուզէր։ Աւստրիա չպաշտպանեց զՌումանիա, և Ռուսիա տիրեց Պեսարապիոյ, ի փոխարէն Տոպրուճայի ճահիճները տալով Ռումանիոյ։ Չինու վրայ իր յաղթութենէն ետքը, Ճաբոն Մեծն Բրիտանիոյ դիմեց Ռուսիոյ դէմ, բայց Անգլիա չօգնեց, և Ճաբոն թողուց զԲորդ Արթուր, որ ահա Ռուսիոյ կ'անցնի։ Ի զուր Ճաբոն հասկցուց Անգլիոյ թէ Ռուսիա Բորդ Արթուրէ Ճաբոնն ենելը կ'ուզէ՝ ինք գրաւելու համար զայն։ Անգլիա իր բնական դաշնակիցը լքանեց։ Հիմակ ի՞նչ պիտի ընէ Անգլիա։ Ահա՛ օրուան մեծ խնդիրը։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՆՈԹԵՐ

Բ.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

Բանի՞ լրագիր կ'կարծէք որ հրատարակուի Եգիպտոսի մէջ, ամէն լեզուէ։ Տասնէն քսան ենթադրուի թերեւս, ծանօթ ու յիշուած թերթերու անուններէն դատելով։ Երեք ամիս առաջ, վիճակագրական ծանօթութեան մը մէջ, վաճառանոցային նշանակուած էր անոնց թիւը որ հաւանաբար մինչեւ այսօր 70ի բարձրացած ըլլայ։ Այս վերջինն անհիմն ենթադրութիւն մը չէ. վասն զի միշտ, հաչուեմ քանի երուն օր չանցնիր առանց այստեղ նոր թերթ մը լոյս տեսնելու, շաբաթական կամ կիսաշաբաթեայ, ո՛չ թէ անպատճառ քաղաքական, այլ գեղարուեստական, ճարտարարուեստական կամ ո՛ր և է մեծ ձեռնարկութեան մը ի նպաստ։ Այս պայմաններու մէջ հիմնուած թերթը բնականաբար երկարակեաց չըլլար, բայց գտնուածներուն թիւը կ'աւելցնէ ու գործ մը կ'յաջողցնէ։ Օրինակներն հետաքրքրական են. ելեկտրական թրամուէյին, իբրեւ նոր ու չտեսնէր ձեռնարկութիւն մը այս երկրին մէջ, իրեն յատուկ ռեքլամ-թերթն ունեցաւ արաբերէն։ Օբերայական թատրոն խումբն հիմնել տուաւ «Գեղարուեստ» անուն իտալերէն թերթիկ մը որ թատերական նկարներով միայն կ'զբաղի և երգիչներուն ու երգչուհիներուն պատկերները կ'հրատարակէ։ Ֆրանսացի երկու հարցուածներ, կամ ուղղակի կապ ունեցողներ շահագործողներէն չի կրնալ կտրելու՝ կամ շարունակելով կարդացած ու ջրանցքներու՝ բացման դատելով, կամ բոլոր անոնց հետ այն մէջ, խմբագիրը, թերթը կամ խմբագիրները։ Եթէ տարօրինակ, եկեղեցական, կամ կարծեմ, Իսմայիլիէի ազգաբնակչութեան արուարձանին մէջ, խումբական քլուպին մօտ, հոյակերտ վիլլաներու շարքին վրայ իր տեղը բռնած է այդ գրասենեակը, պզտիկ փերուն խմբագրատուն մը, որուն տէրն ո՛ր և է հայ օֆիցեր, տնօրէնեն աւելի ծոխ ապրող երեւոյթ ունի։

Բուն իսկ մամուլն, Եգիպտոսի մէջ, կ'կազմեն քաղաքական թերթերն՝ արաբերէններէն սկսելով, ամէնքն բազմաթիւներն, որոնք աւագին սպառում ունին եւ մեծ չափ. յետոյ յունարէն, ֆրանսերէն, յունարէն, իտալերէն եւն։ Քաղաքական պայքարը, կուսակցական վէճերն ամենարուռն ձեւով կ'մղուին տեղական լրագրութեան մէջ՝ որուն գլխաւոր շահեկանութիւնը կ'կազմեն։ Թեր ու դէմ երկու ուղղութիւն կայ անխուսափելի. [illegible] գլխոյ [illegible] կ'պաշտպանել կամ հակառակն, եւ հետեւաբար ֆրանսահակ ըլլալ. ամէն կարեւոր թերթ, արաբերէն ըլլայ թէ եւրոպական ո՛ր և է լեզուով, մէկ կամ միւս գոյնն ունի յայտնի, համարձակ, երբեմն ալ ծայրայեղութեամբ։ Օրուան հեռագիրներէն սկսելով ամէն խնդիր, ամէն դէպք, մինչեւ իսկ «Ներքին լուրերն» այդ ոգւով կ'խմբագրուին ու կ'մեկնուին։ Գաղափար մը տալու համար, յիշեմ մէկ քանին. անցեալ գարնան, Աժանս Հավասի Գահիրէի տնօրէնը տեղացի կառապանի մը հետ սակարկած միջոցին կառքի բռնուելով, բռնութեան ... քանի մը հարուած ստացաւ։ Յաջորդ օրն, անգլիական բոլոր եղող թերթերն «օրը ըլլայի նմաստով հրատարակութիւններ ըրին, իբրեւ գոհացում մը այն մտացածին լուրերուն փոխարէն զորս այդ Ֆրանսական գործակալութիւն շատ անգամ կ'ուղղէ այստեղէն Բարիզի թերթերուն, Եգիպտոսի մասին։ Աւելի ուշագրաւ ու Նորագոյն օրինակն է՝ Եգիպտացի բարձրաստիճան Հայու մը Լոնտոնի մէջ սիրալ պատրաստուած գեղ առնելու դէպքն, որուն առթիւ խորին ցաւ յայտնելով հանգիստ՝ ֆրանսական բոլոր եղող թերթերն սկսան գրել. «Կը տեսնէ՞ք, ի՛նչ անճարակ ու տգէտ են անգլիացի դեղագործները. մեր երկրին մէջ ասանկ բան չի պատահիր»։

Ֆրանսասէր թերթ հազիւ քանի մը եւրոպական թերթերու մէջ ... միտ ունի, ... այս ալ չափազանց կերպով կ'պաշտպանուած. ... բան մը, վայելչութեամբ գրուած պաշտօնութեան մը չեն գտներ։ Երեք օր է, ամէնէն թարմը յիշելու համար, որ հեռագիրն հաղորդեց Սոֆիայի հեղինակին մահը, բայց դեռ տող մը բան չգրուեցաւ Սոտէի վրայ. կ'սպասեն որ սուրհանդակը բերէ Փիկարոն կամ Ժուռնալն ու գրչին դէրը մկրատին յանձնեն։ Քաղաքական նիւթերու վրայ բանակռիւը կ'գրաւէ եգիպտացի խմբագիրներուն բոլոր ժամանակն ու կ'լափէ անոնց եռանդը. առանց անոր, թերթը գոյութեան իրաւունք պիտի չունենար։

Այս տաք վիճաբանութիւններուն հետեւանօք, կ'ենթադրէք թէ բարեկրթութեան սահմաններն ու անձնականութեանց չդպչելու լրագրական սովորոյթները շատ չեն յարգուիր. հետեւանքն այն կ'ըլլայ որ տեղական կամ խառն դատարանները մամուլի դատերով զբաղելու հարկին մէջ կը գտնուին անընդհատ։ Ո՛ր և է անձնաւորութիւն կամ իր ներկայացուցիչը, պարզ անհատ մը, հանրային հաստատութիւն մը, պաշտօնատուն մը, երբ ինքզինքին վիրաւորուած նկատէն կամ իրենց վարկը կոտրող կծու հրատարակութիւն մը տեսնեն, դատ կը բանան խմբագրին դէմ որ եթէ անպարտ չելլէ՝ պարագային համեմատ դրամական տուգանքի կամ բանտարկութեան կ'դատապարտուի, թերթը չարունակուելով հանդերձ։ Երբեմն ալ խմբագիր խմբագրի դէմ կ'ներկայանան դատարան. մեծամասնութիւն, թէեւ հազուագիւտ կերպով, սորված է լրագրական բարքերուն մէջ։

Մամուլի օրէնքը բոլորովին տեսական վիճակի մէջ է Եգիպտոս, ուր կարելի չէ եղած միօրինակ ու որոշ ձեւի մը վերածել, հիւպատոսական առանձնաշնորհութիւններու պատճառաւ։ Օտար հպատակ լրագրապետները բազմապիսի առաւելութիւններ ունեցած են որոնք կ'նպաստաւորուին ընկերներն ալ։ Ասով հանդերձ, կայ մ'պագրական Դիւան մը որուն տեսուչը ծեր ու հիւանդոտ Եւրոպացի մ'է, Շէյխ օքբէյն այստեղ հաստատուած ու հմայածն

Ամառ իրիկուն մը բարեկամի մը հետ նստած էինք բացօթեայ սրճարանի մը ծառերուն տակ. այն օրեր խօսակցութեան ընդհանուր նիւթ էր արաբերէն թերթի մը դէմ բացուած դատ մը որուն մը որուն ելքն հետաքրքրութիւն կ'շարժէր։ Փորձելու համար խափիկ լրագրավաճառի մը գիտակցութիւնն ու գաղափարն, հատ մը ուզեցինք այդ թերթէն. Ինչպէ՛ս՝ բայց գոհունակ դէմքով մը պատասխանեց.

— Morto!

Ու սկսաւ պատմել, այս անգամ իր լեզուով, թէ նոյն առաւօտուն իսկ դատապարտուած էր այդ թերթին խմբագիրը տուգանքի ու բանտարկութեան. — լուրը դեռ քաղաքին մէջ չտարածուած այդ չարաճճին իմացեր էր։ Ու իսկոյն կարկառեց հակառակորդ թերթ մը, իր նախապատուածներէն, որուն մէջ մատնանիշ կ'ընէր այն էջն ուր երկար բարակ գրուած էր նոյն նիւթին վրայ։ Կարծելով որ պատրաստ էին կ'կարգայինք, աւելցուց թէ կ'ուզէր թէ՛ պզտիկ բրօքերութիւն մը ընելով եւ թէ յաճախորդ մը գրաւելու համար. գաղափարի ու պզտիկ միաբանական կ'ծառայէր այդ պզտիկ տարրերը։ Իր պերճախօսութիւնը զինք հարկադրեց հատ մը գնել իր ծառայած կուսակցութեան թերթէն։

Գահիրէ, 6/18 Դեկտ. Տ. Մ.

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զարայէ կ'գրեն մեզ Դեկտ. 1 թուով. — «Գիւղաքաղաքս Սեբաստիոյ 12 ժամ հեռու, Ալիս գետին ձախ եզերք գաւառակի մը կեդրոնը կ'գտնուի, 1300 տնէ բաղկացած է, 350 տունը լուսաւորչական հայ են, 4ը բողոքական մոլոկն, տուն մ'ալ չարաքմպահ ողանդին կ'հետեւի։ Հայերն ունին Ս. Լուսաւորիչ անուն հին եկեղեցի մը, խարխուլ դպրոց մը և Զարայի դիմացը չքնաղաշէն ու փայլուն փոքրիկ վանք մը, որ կառուցուած է տեղացի Մովսէս Ծ. Վ. Մատոյեանի հիմնադրութեամբ որ այժմ ժամանակէ մ'ի վեր գործէն ձեռք քաշած և վանքը մեկուսացած է։ Ժողովուրդն հոգեւոր մխիթարիչ մը չունէր. տասն տարի առաջ ի Պատրիարքարան զբրուեցաւ և անդ յՈս Առաջնորդ փոխանորդ կարգուեցաւ Տ. Մովսէս Ծ. Վ. որ վարժարանց 60 ի մօտ աշակերտական հաւուածներ, հարդ մը ազգային ներ իւրացուցած էին այդ շէնքեր որոց ծախսը տալով Ազգին դարձուց, միայն 10ի մօտ խուցեր երկու ազգերը հարուածներու ձեռքէն չխուսափելու և ցարդ տարերկայ երկրէն երկպառակութեան։

— «Վարժարանի աշակերտաց թիւն 300ի կ'հասնի, ժամանակ մը [illegible] մանկավարժական միթոտներով կ'դաստիարակուէր. մեծ ներ թաղականներ և հոգաբարձուներ, որպէս թէ ազգին շահեցնելու համար, կարող դասախօսին ամսականը կ'զեղչեն և նորա տեղ կ'դնեն Նարեկ-Սաղմոս կարդացնող վարժապետներ որոց ամսականն է 30—50 ղրշ։ Դպրոցին հասոյթը կ'ներէ կարող դասախօսի մը ամսական երեք ոսկի տալ. Թաղ. անդամք կ'պարծէին թէ դրսէն վկայեալ դասախօսներ պիտի բերեն։ Սակայն ե՛րբ, ժողովրդեան մեծ վաղն հողագործ էն, անգէտներ, ձեռնհաս է որ դպրոց կ'յաճախեն։ Գարնան հազիւ քանի մը աշակերտներ կ'գտնուին, որք թաղականաց եւ հոգաբարձուաց զաւակներ են։ Կ'երեւի թէ ժողովուրդը ժամանակ մ'ալ դասախօս պիտի գայ բռնով խաբել կուզէն, բայց ի՛նչ օգուտ, արդէն աշակերտ մ'ընթացաւարտ չեղած դպրութիւն, փոխառնացութիւն սորված ըլլայ։

— «Երկնամուսնութիւն, կնաթողութիւն չտեսնուած 20ի համար եղած եւ ետ եղած են. մեր կրօնաւէր 4 քահանայք մէկ խօսքով կ'պսակեն և բնաւ չեն ուրանար։ Հարցնողին՝ «Ինձմէ առաջ պսակողին ինչ ընեն ես ալ այն կ'ընդունիմ» կ'պատասխանեն, բայց չէ՛ց տակ է որ առանք յանդիմանութիւն մ'ալ չտեսան. ի հարկէ Առաջնորդ եղած բանի մը քահանայից մէկն եթէ ընէ միւսը կ'պգայէ։ Գիւղաքաղաքիս հոգեւոր կացութիւնն անտանելի է. կ'յուսանք թէ Պատրիարքարանի ուշադրութիւնը պիտի գրաւէ, և պէտք եղածն պիտի ընէ, ժամանակէ մը ի վեր ինքզինք վանք քաշած Առաջն. Փոխանորդ Մովսէս Ծ. Վ.ի առանց գրաւելով որ պ. Չանըրը շարունակէ և այն ցաւալի կացութեան վերջ տայ։

*** Կեսարիէ Դեկտ. 8 թուով մեզ կը գրեն թէ Տալըյի միջակայ Էվէր գիւղը՝ որ 80 տուն բնակիչ, քահանայ մը, վարժապետ մը և կալուածներ ունի՝ օրինաւոր քուէարկութեամբ ընտրուած Թաղ. Խորհուրդը պաշտօնավարութեան չէյանին լրանալէն առաջ լուծուեր է Վիճակին Առաջնորդ Սահակեանս եպիսկ.ի կողմէ, առանց բաւական պատճառի մը։ Ըրբապանն եկեղեցւոյ բռնելու համար է այս փոփոխութիւնը, բայց չիրաւի

ժամանակ քաշուած եկեղեցին հոգեւէն քանի հոգիներ կային, մեծ մասամբ կիներ: Նոյն օր Ստեփաննոս եպիսկ. Ժամկոչեանց աւարտումէն վերջ մեկնիլ է Պէյլէյէ, տեղացւոց մէջ ձգելով կայ եւ կաթ, Թորգոմեանց անակնկալ փոփոխութեան համաւամբ:

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ինչու հուսկ ապա եղանակն՝ այնքան թշնամի ժողովրդին խոնարհ խաւերուն, որքան բարեկամ . . . ռեխավաճառին, մուշտակի, կրկնամուճակի, հովանոցի վաճառականին եւ քիչ մ'ալ Բերայի պարեկրասէններուն: Այս նուազ բարեխառն եղանակն է որ պացնել կուտայ աղքատին բոլոր այն պէտքերը՝ զորս ձմրան ցուրտ կառավները կ'ընեն իրեն, մինչ հարուստն այդ եղանակին կ'բազմապատկէ իր հաճոյալից ժամանցներն, և բախտը՝ զոր պէտք գտնէ Պրինչ, Բոքերի կանաչ սեղանին շուրջը: Պլոդէ երեւոււմերթ խաղտանքէր քանի մը գաւաւ եւս տանմ՝ աւելի փափուոր յաջողութիւններ կ'երազէ, զորս պէտք ունենայ ու և է սալոնի մէջ, և անդին էմնոփի կինը Բերոյ մը Սելլոյու խոսքեր կ'բանայ իր ամուսնոյն, որուն'այս երկու բառերն չիղերուն կ'դպչին, որովհետեւ միշտ քանի մը ոսկիներ կը նշանակեն ի մօս իր քսակին, ի փոխարէն փետուրներու և քանի մը մեղր բերգելքններու:

* * Իգական սեռն իրենց քալելու կամ աւելի ճիշդ գայն աւելի դիւրաւ խաբելու համար է որ, երբեմն և աւելի այս եղանակին մէջ Բերայի արդուզարդի ցուցափեղկերուն վրայ «Մեծ յէփքարոսն 50% զեղչ» կ'կարդանք կարմիր, կանաչ, դեղին թըղթերու վրայ, իբր թէ գործերու նուազութիւնը կ'ստիպէր այս խեղճ մորթիկը յէփքարոսններ ընելու, գործերնին գոցելու և կամ 50% զեղչերու. երբու որ չատ պէտք մեղքընայի այս գծաքանններն եթէ իրենց յէփքարոսն քանի չկայանար ապրանքներնուն ամփոփական գնոյն վրայ աւելցնելու այն ծախքերը զորս կ'ընեն այդ ապրանք ծանուցումներուն համար, եւ այսպէս յաճախորդը խաբուած դուրս կ'ելլայ փափաքաւորուեցնէն՝ որ բոլորովին հակառակ փափաքով մտած էր:

* * Երբ ժողովրդին ենթակայ ապրանք գտնելու փափաքն սաստիկ ուած է այս նուազ աւուրսմէ յէփքարոսններըն, մեւս կողմէն կայ գոռագոռ մեծ մը լրագրի մը դինը յէփքարոսնեմ ուրեմն կ'կարծէ զոր օրինակ քանի փողոցի թիւէ մը 10 փարայի կարդալով և հետ ասելով: Այս գաւակարզէն ձեծագոյնն մը 45 դրշ. պարագ կ'ընէ լրագրավաճառին: փոխարէն իր կարդացած թերթերուն, եւ յետոյ կամքն այնպէս կ'ուզէ որ այս դրամը չվճարէ, վերջապէս խոսքը կարճ կ'փոխուի. լրագրավաճառը կարդացուցած թերթերուն փարան կ'ուզէ; իսկ իր առաւ փախուս յաճախորդն,— «Իրաւունք չունիս ինծմէ տասնական փարա ուզելու թերթի մը համար, զոր ինծ կարդացնելէդ ետքն իր արժէքը ծախեցիր», կ'պոռայ:

Ձեմ ուզեր այս բարի ծաղիկ յաճախորդին և անպարկեշտ լրագրավաճառին կռուանը գրադեցնել թէ՛ զիս և թէ ձեզ, երբ անդին կայ կարեւոր մաս մը նոյն իսկ բարեկեցիկ և հարուստ դասակարգէն որ բնաւ թերթ չի կարդար եւ կամ իր դրացիէն փոխ կ'առնէ թերթը, զոր կարդալ կ'ուզէ առանց վճարումի. բարոյականի բառարանացում մ'ալ այս չէ՞ միթէ: Երբ յառաջադէմ ազգերու մէջ մտնենք, պէտք տեսնենք որ ի'ն յետին գործաւորն իր նախաճաշին 5 սանթիմնոց մէկ թերթերթն ունի զոր վճարմամբ կը կարդայ ամէն օր ինքն ու իր ընտանիքը: Մեր մէջ ընտանեկան հաւաքոյթոն ընթերցում գրեթէ գոյութիւն չունի: Երբ կացկօրէն օտարին սովորութիւնները կ'ընդօրինակենք ինչո՞ւ լաւ սովորութիւնները մեր աչքին չեն զարներ:

* * Ձենք յուսար որ օտար երեւնալու մոլուցքն ըլլայ պատճառ՝ որ մեր կաթոլիկ ազգակիցներն իրենց մանուկները միայն Ֆրանսերէն հրատարակել, ինչպէս տակաւ ընդհանրանալ կ'ակսի: Անշուշտ մաս մը կայ իրենց մէջ որ պէտք դիմագրէ այս քիչ մը անպատեհ նորաձեւութեան: Աւստրիացի լեհ եւ երբեմն տեղացի հրեայ մանուկներ Ֆրանսերէն միայն կ'հրատարակուին քաղցիս մէջ, որովհետեւ Ֆրանսերէն երեւնալու փափաքն անհրաժեշտ կ'ընէ իրենց բոլորովին չգործածել իրենց տոհմային առաւելը: Ձենք կարծեր որ մեր կաթոլիկ ազգակիցներն ո և է պատճառ ունենան նոյնը հայ երեւնալու:

Ն. ՊԷՇԱՃՃԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԻՒՊԱՏՈՍԱԿԱՆ պայմանագրութեանց բանակցութիւնք այսօր կամ վաղը կ'սկսին: Բանակցութիւնները պիտի կատարեն երկու կողմէն այն պատուիրակներն որք հաշտութեան Դաշնագրոյն կնքման բանակցեցան:

ՀԵԼԼԷՆ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔ.—Օտար պատուիրակաց և ելմտական նախարարութեան բանակցութիւնք ի մասին ելմտական հսկողութեան նորէն յառաջացումները ենթարկուեր են: Գերման պատուիրակին առաջարկութիւնք՝ հին պարտուց կարգադրութեան համար՝ չեն ընդունուած միւս պատուիրակներուն կողմէ:

ԷԹՆԻՔԷ ԷՏԷՐԻԱ.—Աթէնքէ գրկ. 16 թուով կ'հեռագրեն թէ Էթնիքէ Էտէրիա տետրակ մը հրատարակեր է վերջին պատերազմին վրայ: Ընկերութիւնն այս տետրակին մէջ կ'ըսէ թէ իր առաջին հիմնագիրք զինուորական սպաներ եղան. իր գլխաւոր ոյժը բանակին մէջ է. բանակը, տեսնելով որ բոլոքավին երեսի վրայ թողուած է, ուզեր է հասարակութեան այլ օգնութեան միջոցներով սորուել կանոնաւոր իշխանութիւնն որ խնամք տանի բանակին կազմակերպութեան: Ընկերութեան նպատակն է բոլոր Հելլէնները միացնել ազգային գաղափարի մը տակ: Վասնզի Կրետէ զրկուելէ առաջ ընկերութիւնը գաղտնի յեղափոխական մը մտադրեր է Թագաւորին՝ բանակին վիճակին վրայ: Վասնզի առաջուան յետոյ Էթնիքէ Էտէրիա յայտարարեր է թէ պէտք համակերպի կառավարութեան որոշմանց: Այդ վայրկեանէն սկսեր են իր յարաբերութիւնք Մ. Տէլեանիի հետ որ Ընկերութեան պատուիրակաց հետ տեսակցելուն, հաւանեք է անկանոն խումբերու կազմութեան: Նախարարք 1897 մարտ 12ին որոշեր են Էթնիքէի հինգ միլիոն փամփուշտ ալ որք յանձնուեր են Ընկերութեան ներկայացուցիչին ի Թեսալիա: Պատերազմական նախարարը միւս կողմէ հրաման տուեր է զինուորական իշխանութեանց զանազան իրեղէններ տալ Էթնիքէի: Պատերազմական պաշտօնատունն երկու սպայ յատկացուցեր էր հրամայելու անկանոն խումբերուն որոց շարժումը տեղի ունեցեր է գաղտնօրանք իշխանին ստորակայութեան տակ Սպարապետի գնդապետին հրամաններրուն համաձայն: Տետրակը կ'յիշէ անունններն երեսուն ազատագրական պատերազմի ատեն մեռած՝ որք Էթնիքէի անդամ էին: Տետրակն ի վերջոյ տեղեկութիւն կուտայ ելմտական գործառնութեանց Ընկերութեան որ իր արամադրութեան տակ 1,200,000 դրքամեր ունեցած է: Տետրակը կ'պարունակէ նաև մէկ նամակը Մ. Լամպրոսի որ Ընկերութեան ամէնէն գործունեայ անդամներէն մին է: Մտնուցուեցաւ թէ հարցաքննիչ դատաւորն ուզած է գրաւել Ընկերութեան վըրաբերեալ 200,000 Փր.ն որ կ'գտնուի Վալաօրիդիս եւ Մավրօ դրամատան մէջ: Վերջին հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ Էթնիքէ Էտէրիա առաջուընէ առած է եղեր այդ գումարը: Տետրակը կ'հաստատէ նաեւ թէ համաձայնութիւն կար կառավարութեան և Էդէրիայի միջեւ անկանոն խմբեր կազմել Սելանիկ զրկուելու համար:

ՀԵԼԼԷՆ սպաներէն չորս հարիւրը քննիչ՝ յանձնաժողովոյ որոշմամբ՝ զինուորութենէ պիտի վտարուին:

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ իշխանն ըսեր է թէ Պոզօ Պետրովիչ Վօյվօտը պատերազմի ժամանակ աղէկ ծառայած է, բայց նոր վարչութիւն մը կազմակերպելու տաղանդը չունի. ուսումնական չէ, և չի կրնար Կրետէի կուսակալ ըլլալ: Ինք, իշխանը, չուզեր որ Սեւ Լեռ ծաղու առարկայ ըլլայ, Պետրովիչի անկարողութեան երեսէն: Ուստի, իշխանը կ'ընդդիմանայ: Ա՞յս պատճառաւ, թէ ուրիշ պատճառներով, Պետրովիչի անունն եւս օրակարգէն վերցած է այլ եւս, կ'ըսէ Պերլինի հեռագիր մը Դեկտ. 23 թուով, մինչ նոյն թուով կ. Պոլսէ հեռագիր մը տակաւին կ'պնդէ թէ գեսպանք հաւանած են և Տէրութիւնք եւս պիտի ընդունին զՊետրովիչ:

ՌՈՒՍԻՈՅ և ուրիշ մի քանի Տէրութիւնք նորէն Պադէնպէրկի Ֆրանց Յօզէֆ իշխանը կ'առաջարկեն եղեր Կրետէի կուսակալութեան համար: Գէթ այսպէս կ'ըսեն գերման թերթեր, որք Գերմանիա մ'ընտրութիւնը կ'ուզեն:

ԹՈՒՐՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Թուրք լրագիրք հետեւեալը կ'արտատպեն Նոր լրագրէն որ Ռուսիոյ արտաքին գործոց պաշտօնաթերթն է.— «Կ'հերքենք անգլ. լրագրաց ամանց այն լուր թէ Ռուսիա իբրեւ թէ ձեռնարկներ կ'ընէ քաղաքական համաձայնութիւն մը գոյացնելու Թունաստանի եւ Պուլկարիոյ միջեւ: Ռուս կառավարութիւնն ոչ միայն այդ կարգի ձեռնարկ մը չէ ըրած, այլ Թուրքաստանի եւ Պուլկարիոյ քաղաքական ընթացքին համար պարզ մերձեցում մ'ալ յառաջ բերելու չէ ձեռնարկած եւ ձեռնարկելն ալ մտքէն չէ անցուցած:»

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՈՒՐՍԱ խաղաղելիք չունի: Ակադեմիայի ազատական վարչութեան ծրագիրն եւս ի գերեւ ելաւ: Ապստամբներն այլ եւս չեն չատանար ինքնօրինութեան առաջարկովը զոր իրենց կ'ընէ Մադրիդի կառավարութիւնը: Ասոր եղերական ապացոյցն եղաւ Բուպայի նոր հրամանատար Պլանքօ մարէշալին թիկնապահի Բուիզ գնդապետին ողբալի վախճանը զոր պատմեցինք արդէն: Բուիզ 30 տարիէ հետէ ի Բուպա հաստատուած, հոն ամուսնացած եւ զաւակներ ունեցած էր: Բուպացիէ մը տարբերութիւն չունէր այլ եւս: Մարէշալին կողմէ գնաց տեսնել Արանկուրէզ ապստամբապետն, որ երբեմն իր աշակերտն եղած էր: Արանկուրէզ, որքան ալ ապստամբ, մարդ էր սակայն, եւ սիրով ընդունեց ու բանակցեցան առաջնորդելք հաշտութեան միջնորդը: Բայց հոն տեսարանը փոխուեցաւ, եւ գերագոյն ապստամբապետին՝ Մաքսիմօ Կոմէզի հրամանաւ թէ՛ Բուիզ և թէ Արանկուրէզ դատուեցան, այս վերջինն՝ իբրեւ թշնամւոյն հետ բանակցող, ու հրացանի բռնուեցան, եւ ոչ իսկ Միացեալ Նահանգաց հիւպատոսին միջնորդութիւնն օգուտ մ'ունեցաւ: Մինչ Սպանիա ողջով չափ կը վերժէ Մ. Նահանգաց միջամտութիւնը Բուպայի գործերուն, Պլանքօ մարէշալն ի սէր իր թիկնապահին այնքան խոնարհեցաւ որ Մ. Նահանգաց միջնորդութիւնն հայցեց, նախ՝ ռուս հիւպատոսին միջոցաւ, եւ յետոյ ուղղակի՝ երբ ամերիկեան հիւպատոսը պնդեց որ եթէ սպանիացի ըլլայ, հրամատարը խնդիր մ'ունի, ուղղակի թող ներկայացնէ: Ապստամբներուն ալ բոլոր չոյսը Մ. Նահանգաց վրայ ըլլալով հանդերձ, մերկ չըլլին հիւպատոսին մարդասէր խօսքերն, եւ այդ աճելի եղեռնը գործեցին, թէ՛ Բուիզ եւ թէ Արանկուրէզ հրացանի բռնելով: Բոլոր Սպանիա այս դէպքէն սուգը բռնեց: Սպանիացի հպարտ ազգը լացաւ այս տուժին գոյժն առնելով, ո'չ միայն մեղքնալով իր նոր հայրենիքը՝ Բուպան սիրող պատուական գնդապետն, որ հաշտութեան առաքեալն մը պէս կ'ներկայանար ձիթենիի ոստն ի ձեռին, այլ եւ անոր հաւատարիմ աշակերտն, որ իր մարդասիրութեան զոհ կ'երթայ: Բայց Սպանիացիք միայն այս երկու մարդիկը չեն ողբար, կ'զգեն վերջնական կորուստը կ'ողբան, զի այսքան վայրագութիւն բաքի բան մը չի խոստանար այլ եւս: Ա՛լ ասանկ մարդոցմէ ի՞նչ կ'յուսացուի: Ո՛րչափ միամիտ պէտք է ըլլալ յուսալու համար որ անոնք խօսք հասկնան: Զանոնք զէնքով փճացնելէ զատ ուրիշ միջոց չկայ, բայց երկու տարուան դէպքերը ցոյց տուին թէ Սպանիա ինչ որ ալ ընէ, Բուպացիք իրենց կղզին մէջ աւելի զօրաւոր են քան Սպանիոյ բանակն, եւ կռիւն անհունապէս չի կըրնար տեւել, ինչպէս ազդարարեց Մ. Նահանգաց Նախագահը:

ՍՊԱՆԻԱ.—Զօր. Վէյլէր՝ Մ. Ռոմէրօ Ռոպլէտօի տունը մտերմական արեկոյթի մը պահուն Բուպայի մասին եղած հարցման մը պատասխանելով, կարծիք յայտներ է թէ բնաւ յոյս չունի ինքնօրէնութեան յաջողելուն. կը կարծէ թէ ապստամբութիւնը պիտի շարունակէ սաստկութեամբ, եւ եթէ կառավարութիւնք պնդէ ինքնօրինութիւնն հաստատելու, քանի մ'ամիսէն Սպանիա պիտի կորսնցնէ զԲուպա:

—Նիւ Եորքէ կ'հեռագրուի թէ դերգնդ. Բուիզ հրացանի բռնուած չէ այլ կախուած է: Այս պարագայ կ'աւելցնէ հասարակութեան զայրոյթը: Կը կարծուի թէ սպանիական բանակին երկու ուրիշ պետերն եւս նմանօրինակ պարագաներու մէջ սպաննուեր են Բուպացի ապստամբներէ:

ՏԱՃԿԱՍՏԱՆ ԱՐԵՒԵԼՔ.—Պերլինի կէս-պաշտօնական լրագիրք կ'հերքեն այն լուր թէ Հոյներն իշխան վերին հրամանաւ պիտի ըլլայ Գերմանիոյ բոլոր զինուորական ոյժերուն արեւելեան Ասիոյ մէջ: Ըսուեցաւ թէ Հայնրիխ իշխանին նաւարաժինը մինչեւ Հոնկ-Քոնկ միայն պիտի երթայ: Պերլինի թերթերն առոր համար ալ դիտել կուտան թէ արեւելեան Ասիա ուղեւորող մարտանաւք միշտ մինչեւ Հոնկ-Քոնկ կ'երթ՝ ն անոր դիրքին պատճառաւ: Գերման մարտանաւք հոն է որ նոր հրամաններ պիտի առնեն արեւելեան Ասիոյ նաւային կայանի հըրամատարէն, զի Հոնկ-Քոնկ ամէնէն յարմար չուկեան է՝ գերման մարտանաւերու կատարելիք գործին:

—Բեզերպալուրկի գլխաւոր թերթերըն ալ կ'ընդունին թէ ի Ծայրագոյն Ովկիանոս Ռուսիոյ, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Անգլիոյ և Ճափոնի շահերուն մէջ անհամաձայնութիւն կայ, որ առաջ եկած է Քիաօ-Զէու՝ Գերմանիոյ և Բորդ Արթուր՝ Ռուսիոյ կողմէ գըրաւուելէն, ինչպէս նաեւ Անգլիոյ դիտումներէն՝ Բոր Համիլդընի, Բոր Լազարէվի եւ Զի-Ֆուի վրայ: Ռուս թերթեր այնպէս կ'նկատեն թէ ապագային վտանգները դարմանելի է անհետացնել զինդիւ չէզոքացնելով, որով պիտի չկրնայ բանի գրաւումներ կատարել:

—Բայց ալ կ'ըսէ թէ Անգլիա՝ Բէքինի մէջ ազդեցիկ գեսպանով մը և Զինու մէջ իր չահերու պաշտպանման հաստատ որոշում տուած կառավարութիւնով մը կրնայ պէտք չունենալ միւս տէրութեանց համակրութեան: Անգլեճարտնական զինակցութեան մը լուրը կանխահաս է. բայց այս կարգի զինակցութիւն մը կրնայ բնական արդիւնքն ըլլալ եւրոպական մէկ քանի մայրաքաղաքաց մէջ Մայրաքոյն Արեւելքի նկատմամբ բանուած քաղաքականութեան: Մորնինկ Բոսդ գոհ չըլլար Ճափոնի հետ զինակցելու յոյսով և աւելի մօտ զինակից մը կ'փնտռէ, ըսելով թէ «Ֆրանսայի կողմէ յայտարարութիւն մը պիտի լուսաբանէ կացութիւնը»:

—Մ. Նահանգաց կառավարութիւնն, իր կարծիքն հարցնողներուն ըսեր է թէ մտադիր չէ տէրութեանց հետ մրցիլ՝ հող ձեռք բերելու Զինու մէջ: Բայց դաշնագրով բացուած նաւահանգիստներու մէջ բնակող իր ազգայնոց շահերն ազդուապէս պիտի պաշտպանէ:

—Զինացիք պաշար կ'մթերեն ի Բորդ Արթուր, որուն ամրութիւնները պիտի վերաշինեն ռուս կառավարութեան հսկողութեան տակ. այս վերջինը պիտի տայ հարկ եղած դրամը որ կ'ապացուցանէ թէ, կ'ըսեն անգլ. լրագիրք, Բորդ Արթուրի ռուսական գրաւումը առաջին քայլն է չինական գրաւման: Ռուսաչինական պանքան առաջարկեց 120,000 Պէրուան հրացան ծախել Զինու՝ գինն հինգ տարիէն վըճարելու պայմանաւ: Զին ընդունեց:

—Բէքինէ կ'հեռագրուի Դեկտ. 9/21 թուով. — «Հակառակ պաշտօնական հերքումներու, հոս ստոյգ կ'նկատուի թէ Զինու եւ Ռուսիոյ մէջ կնքուած գաղտնի դաշնագիր մը խոստացած էր Ռուսիոյ տալ զԲորդ Արթուր և Քիաօ-Զէու: Զին միայն Ռուսիոյ խորհուրդներուն կ'հետեւի, որովհետեւ Զինացիք Ռուսները կ'նկատեն իբր իրենց միակ բարեկամը: Անգլ. ազդեցութիւնն ոչինչ է: Ասոր պատճառը մասամբ՝ փոխառութեան անյաջող ելք մ'ունենալն է: Հիմա Ռուսիոյ հետ բանակցութիւններ կ'ըլլան փոխառութեան համար: Գերման զինուորական մարզիչներուն տեղ՝ իրենց պայմանաժամին լրումէն ետք՝ ռուս մարզիչներ պիտի կարգուին: Զինու հիւսիսակողման բանակներուն այժմէն ռուս մարզիչներ յատկացուած են:

—Ռուսիա կ'բանակցի Սան-Ֆրանչիսքոյի վաճառատուններէ միոյն հետ 1200 թոնօ պաշար գնելու Վլատիվոստօքի զօրքերուն համար: Շիքակոյի վաճառատուն մը վերջերս 10,000 թոնօ աղած միս յանձներ է ռուս գործակալներու:

— Աւստրալիա Վէքտորիա գերման մարտանաւը Դեկտ. 10/22ին Հոնկ-Քոնկ ժամանեց:

ԱւՍՏՐԻՈՅ վարչապետ Պարոն Կաւչ Պոհեմիոյ եւ Մորավիոյ համար լեզուաց վրայ նոր հրամանագիր մը պատրաստեց՝ բարեփոխելով ապրիլ 5ի հրամանագիրը. համաձայն պիտի չէ և գերման կուսակցութեանց պետերուն, յուսալով որ անոնց հաւանութեամբ կարենայ հրատարակել զայն յունուար 10էն առաջ որ Բրակայի Նահանգային ժողովոյ գումարման թուականն է:

—Վիեննայէ կ'հեռագրեն թէ Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ պատուիրակութիւնք անցեալ ԴՇ. քուէարկեր են միապետութեան հասարակաց ելմտացոյցը, բայց նա վերապահումն ըրեր են որ երկուց կողմանց ընդհանուր ծախուց մասնակցելու բաժինն յառաջիկ կայսին որոշուի թագաւոր-կայսեր կողմէ:

—Աղրամի (Խրուաթիա) դատարանն անցեալ ԴՇ. դատեց հեղինակները Սեպտեմ. Սենիքաքի մէջ պատահած խռովութեանց, որոց հետեւանօք զինուորական օրէնք հրատարակուած էր: Ամբաստանութեանց գլխաւոր կէտերն էին ապստամբութիւն, սպանութիւն, գողութիւն, հրձիգութիւն եւ ստացուածոց քանդում: Ամբաստանեալք 36 հոգի էին. ասոնց 11ը դատապարտուեցան մահուան, ութը՝ տասն ամսէն տասն տարուան խստագոյն բանտարկութեան, իսկ միւսներն անպարտ արձակուեցան:

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ կ'վացուեր թէ յառաջիկայ գարնան չերթայ ի Սիմիէզ, (Նիսի մօտ, Ֆրանսա) առողջապահական պատճառներով: Իրողութիւնը սա է որ թագուհեայն բընակելիք պանդոկին մօտ պիտի չինուէր ուրիշ պանդոկ մը, որուն պատուհան կոյուղին չէր կրնար միացուիլ ընդհ. կոյուղիներուն հետ: Նիսի քաղաքապետութիւնն յանձն առաւ յառաջիկայ ամառ Նիսի գծին հետ միացնել Սիմիէզի կոյուղիներն, և սա այժմ պանդոկին աւազէն գէթ ի գըլխաւոր կոյուղին ալ ճամբայ մը բանալ: Թագուհւոյն խորհրդականք գոհ եղան որ այս կերպով կ'վերնային առողջապահական ամէն դժուարութիւնք: Աչխատութիւնք պիտի կատարուին անգլ. առողջապահական ճարտարապետի մը հսկողութեան տակ:

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՈՒ ՍԵՐՊԻՈՅ միջեւ բանակցութիւնք յաջողապէս կ'շարունակուին՝ կնքելու համար կրօնական պայմանագրութիւն մը, որով Սերպիոյ կաթոլիկները պիտի ունենան իրենց առանձնայատուկ նուիրապետութիւնը: Այս մասին եղած վերջին դըժուարութիւնները բառնալու և պայմանագիրն ստորագրելու համար Վատիկան ի մօտոյ, իբրեւ արտաքոյ կարգի պատուիրակ, Պելկրատ պիտի ղըրկէ գչ. Ժան Րիբինէը, որ Պոսնիոյ նահանգէն ֆրանչիսկեան կրօնաւոր մ'է:

ՌՈՒՍԻՈՅ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. —Պաշտօնական տեղեկագրէ մը կը հասկցուի թէ ներկայ տարւոյ առաջին կիսուն մէջ Ռուսիոյ արտածութիւնք նուազած են իբր 4% համեմատութեամբ, մինչ ներածութիւնք գրեթէ նոյնը մնացած են: Ցորենի, չաքարի և ուրիշ արմտեաց արտածութիւնք նուազած են իբր 10% և մինչեւ 17%: Արտածմանց այս նուազում մասամբ հակակշռուած է ուրիշ ապրանքներու արտածութեանց յաւելումով: Միւս կողմէ կ'տեսնուի թէ Գերմանիայէ վերջ Անգլիա ամէնէն աւելի կ'սպառէ ռուսական ապրանք: Գերմանիա մտած ռուսական ապրանաց ընդհ. արժէքն է 80 միլիոն րուպլի, և Անգլիա մտածներուն արժէքը 62 միլիոն րուպլի: Ռուսիայէ մեծաքանակ արտածութիւններ եղան ձուոյ: Ասոր պատճառ էր գլխաւորապէս Գերմանիայէ եղած խնդրանքը. 24,600ի չափ ձիեր արտածուեցան հոն, սոյն վերջմանց միջոցին: Ֆրանսա մեծ սպառող մը չէ ռուսական ապրանաց: Հոլանտայէ վերջ կուգայ, և Ռուսիայէ յԱնգլիա արտածուած ապրանաց հազիւ մէկ երրորդին արժէքով ապրանք կ'մտնէ ի Ֆրանսա:

ՎՈՂԴԷՌԻ ԵՒ ՌՈՒՍՈՅԻ Դերեզմաններուն բացման տեղեկագիրն անցեալ ԴՇ. Ֆրանսայի Ծերակոյտին մատուցուեցաւ: Այս առթիւ գիտութիւն ըլլալով թէ տեսակ մը սըրբապղծութիւն էր բազմաթիւ անձերու առջեւ կատարել այդ բացում, հանրային կրթութեան նախարար Մ. Ռամպօ պատասխանեց թէ մասնաւոր յանձնախումբ մը կազմուած էր Մ. Էրնէստ Համէլի նախագահութեամբ, լըռին հանդարտութեան մը մէջ կատարելու քննութիւններն, և ինք ալ զարմացաւ երբ լրագրերէն իմացաւ իրողութիւնը. բայց երկփեղծութեամբ վարուեցան նշանաւոր գրագիտաց ուկերուտեաց հետ: Հուսկ ուրեմն Ծերակոյտն ընդունեց Մ. Համէլի մէկ առաջարկն որով կ'պահանջէր ընդ փոյթ մարմարեայ տապանաքարեր գնել հռչակաւոր գրագիտաց գերեզմաններուն վրայ փոխան փայտեայ կափարիչներուն, եւ այսպէս արժանի պատիւն ընծայել այս մեծ գրագիտաց, որք նախակարապետն եղան Ֆրանս. Հանրապետութեան:

ՖԻԿԱՐՈ կ'ծանուցանէ թէ յառաջիկայ յունուար 1էն նոյն լրագրոյն պիտի աշխատակցի Մ. Ժ. Բօրնէլ, որ իբր քաղաքական յօդուածագիր եւ քրոնիկագիր, պահպանողական գաղափարները պիտի պաշտպանէ: Մ. Բորնէլ՝ Կոլուա միապետական թերթին խմբագիրն էր 14 տարիէ ի վեր: Վերջերս՝ Տրէյֆիւսի խնդրոյն մասին անհամաձայնութիւն մը ծագած էր իր եւ Կոլուայի տնօրէն Մ. Արթիւր Մէյէրի միջեւ: Մ. Բորնէլ կ'պարտաւորէ Տրէյֆիւսի յանցաւորութեանը մասին, մինչ Կոլուա հակառակը կ'պաշտպանէր:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ. — Անցեալ ԵՇ. հանդիսաւոր նիստի մը մէջ կատարուեցաւ ընդունելութիւնը Մ. Ալպէր Վանտալի, որ կ'յաջորդէ հանգուցեալ հռչակաւոր տնտեսագէտ Լէոն Սէի: Մ. Ալպէր Վանտալ պատմագէտ մ'է, և իր գործերուն էն նշանաւորներն են Նաբոլէոն եւ Աղեքսանդր Ա. Զարին պատմութիւնները: Ակադեմիոյ սոյն հանդիսաւոր նստին ներկայ կ'գտնուէին քաղաքական, գիտական, գրական և գեղարուեստական աշխարհին պատկանող նշանաւոր անձնաւորութիւններ, Թր. Լիւսի Ֆօռ, հանգուցեալ Լէոն Սէի ընտանիքը, Ալպէր Վանտալի կինն եւ աղջիկն, ինչպէս նաեւ ֆրանս. կաճառին գանազան ճիւղերուն անդամներէն մեծ մասն ևն.: Կէս օրէն ժամ մը ետք Մ. Ալպէր Վանտալ արտոնը մտաւ ընկերակցութեամբ Պրոլիի դուքսին և Մ. Ալպէր Սորէլի, և անմիջապէս խօսք առնելով գծեց իր մեծանուն նախորդին՝ Լէոն Սէի կեանքն ու գործերը: Ցիշեց իր մեծանուն նախորդին երկրին մատուցած ծառայութիւններն իբրեւ ձեռնհաս եւ եղական նախարար, իբրեւ ճարտար ելմտագէտ եւ տնտեսագէտ: «Մ. Լէօն Սէ գիտութիւն դրած էր քաղաքականութեան մէջ, եւ արուեստ՝ գիտութեան մէջ... Մեծ գիտնական մ'եղաւ նա, բայց գաւաթ գիտուն մը... Եթէ ինքզինք նուիրած էր անտեսագիտական ճշմարտութիւններ երեւան հանելու, պատճառն այն էր որ այդ ճշմարտութիւններն ընկերային առողջապահութեան կանոնները կ'համարէր: Իր ծնունդը նախասահմանած էր զինքն այսօրինակ ուսումնասիրութիւններու: Մեծ հայրը՝ Ժ. Պ. Սէ՝ Ֆրանսայի մէջ տնտեսագիտութեան հիմնագիրը նկատուած չէ՞ միթէ. իր մէջը կ'կրէր քանի մը սերունդներու փորձառութիւնն եւ գիտութիւնը: Մ. Թիէր կ'անուանէր զինքն՝ ազատ փոխակերպութեան Թ որդ: Մ. Վանտալ երկարօրէն խօսեցաւ Լէոն Սէի վրայ, ուրուագծելով անոր կեանքին գլխաւոր կէտերը: Իր խօսքեր յաճախ ընդմիջուեցան բուռն ծափահարութիւններով: Կոմս տ'Օսոնվիլ արժանաւորապէս պատասխանեց նորընտիր ակադեմականին խօսքերուն. ինքն ալ յիշեց Լէոն Սէի ծառայութիւններն և ըսաւ թէ ա՛ն էր որ Մ. Թիէրի հետ մեկտեղ ի գլուխ հանեց ելմտական անհնար մեծ գործն, որով Ֆրանսա կարող եղաւ Գերմանիոյ վճարել պատերազմական հակայ տուգանքը: Տ'Օսոնվիլ կոմսը Լէոն Սէի կեանքն համառօտիւ ուրուագծելէ վերջ, ըստ սովորութեան գովեստ ըրաւ նորընտիր պատմագէտ ակադեմականին: Իր խօսքեր ծափահարուեցան մանաւանդ այն ատեն երբ ակնարկեց Ռուսիոյ կայսեր և ֆրանքռուս զինակցութեան:

ՀԵՌԱԳԻՐՔ

ՄԱՍՈՒԱ 26 Դեկտ.—Բասալա քաղաքն երէկ Եգիպտացւոց յանձնուեցաւ: Բնիկ կանոնաւոր 450 և բնիկ անկանոն 150 զօրքեր Եգիպտացւոց ծառայութեան մէջ մտան:

ՍՈՖԻԱ.— Ռուսիա գաղթող պուլկար սպայից պուլկար բանակին մէջ ընդունուիլն հաւանական կ'նկատուի:

ՓԱՐԻԶ.— Տրէյֆիւս-Էսդէրհազիի գործին քննութիւնն որքան յառաջանայ, այնքան աւելի երեւան կ'ելլէ հրամատար Էսդէրհազիի անմեղութիւնը:

—Վերջին պահուն կ'ծանուցուի թէ հրամատար Էսդէրհազի պիտի չներկայանայ զինուորական ատեանին:

ՎԻԵՆՆԱ.— Կառավարութիւնք բացարձակապէս որոշած է Րայխսրաթը լուծել:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ԲԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ԼԵԶՈՒԻ
(Թ. ԱՃԷՄԵԱՆ)

Իր տեսակին մէջ մէկ հատիկ սոյն դասագիրքն՝ որուն Ա. տպագրութեան 4000 օրինակներն սպառած են շուտ ժամանակի մէջ, այժմ Բ. տպագրութեամբ հրապարակ կ'ելնէ բոլորովին նոր և ճոխ: Հեղինակն իր հրատարակութեան չերմագին ընդունելութենէն քաջալերուած, ջանացած է զայն բոլորովին նոր մեթոտով և հեշտ... պէտք գործնական վարժութիւններով, որք և ո՛չ մէկ դասագրքի մէջ երեւցած են ցարդ, կ'պարունակէ. —Նախադասութիւնք, Մասունք բանի, բառերու պաշտօնները, գիւտ [invention], հոմանիշ, հականիշ և նմանաձայն բառեր, համազեր բառեր [familles des mots] նախադասութիւն, շարադրութիւն են. են: —Տպագրութիւն՝ ընտիր. —Կազմ՝ հաստատուն: — Կ'ծախէ ամէն գրավաճառ, —Գին 4 զրշ: 20—14

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ս. Պատրիարքն երէկ Պատրիարքարան երթալով, ժամը մինչեւ ինն զբաղեցաւ ընթացիկ գործերով, եւ յետոյ Բ. Դուռը գնաց մէկ քանի գրոց կարգադրութեան համար։

—Այսօր Կրօն. Ժողովը Նիստի հրաւիրուած է ի Պատրիարքարան։ Յանձնական օրերու պաշտօնատար պիտի դադրեցնէ իր նիստերը մինչեւ Ս. Ծննդեան տօնը։

—Հիւանդանոցի նորակազմ Հոգաբարձութեան հրաժարեալ եւ ոչ-հրաժարեալ բոլոր անդամները վաղը նիստի հրաւիրուած են Ղալաթիոյ Խորհրդարանը՝ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։

—Պէզճեան Ամիրայի և այլ կտակաց քննիչ յանձնաժողովը ՇՇ. ժամը 8 ին, Պատրիարքարանի մէջ իր երկրորդ նիստը պիտի ընէ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Այն նիստին հրաւիրուած է նաեւ Վսեմ. Յովհաննէս էֆ. Նուրեան, կտակին արող տրամադրութեան համաձայն իբրեւ նոպը կամ ժամանակակից ներկայացուցիչ Պէզճեան գերդաստանին։

—Եփրատի տաւղն. Տեղապահ Տ. Յակոբ-Արամ Ծ. Վ. Ս. Պատրիարք Հօր ընդարձակ պաշտօնագիր մը յղած ըլլալով վիճակային ինչ ինչ խնդրոց մասին Ն. Սրբազնութիւն հարկ եղած հրահանգներն յղեց։

—Պէօրգեան Ճեմարանի շրջանաւարտ Տիրացու Գրիգոր Իսրիանոսեանի ձեռնադրութեան գործը կարգադրուեցաւ։ Արժանաւ պիտի չդրուի։ Յառաջիկայ կիրակի առաւօտ Օրթագիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ սարկաւագ պիտի ձեռնադրուի Կրօն. Ժողովոյ փոխ-ատենապետ Տ. Վահրամ Մանկունի եպս.էն, եւ Տեառնընդառաջի տօնին ալ վարդապետ պիտի օծուի, նոյն եկեղեցւոյ մէջ հրահանգուելէ յետոյ ի ձեռն ձեռնադրողին։

—Թոփգաբուի Թաղեցիներու պատուիրակութիւն մը կիրակի օրը Թաղին խորհրդարանը դիմելով գոհունակութիւն յայտնեց հրաժարեալ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներուն, որք Թաղին մատակարարութիւնը լաւ վիճակի մէջ դրած, դպրոցին եւ այլ շէնքերու նորոգութիւններն ըրած, և քաւական գումար մ'ալ հին պարտքերուն յատկացնել յաջողած են։ Ուստի Թաղեցիք խնդրեցին որ Խորհուրդը շարունակէ իր արդիւնաւոր պաշտօնավարութիւնը։

—Յակոբ էֆ. Էսաեան իր ամուսնութեան աթթիւ ի յիշատակ իր հանգուցեալ հօր՝ Ազգ. Հիւանդանոցին նուիրած է 20 օսմ. ոսկի, զոր շնորհակալութեամբ կ'ծանուցանէ նոյն հաստատութեան տեսչութիւնը։

—Վանեցի ուսուցանող Տէր Պօղոսեան Պետրոս էֆ. տարեկան տասն մէճիտ նուիրեր է Տ. Գրիգորիս եպս. Աշլեաթեճեանի, ի նպաստ Վարագայ վանուց Վարժարան-Արհեստանոցին, 1898 Յունուարէ սկսեալ։

—Հայ-Հռոմէականաց նորընտիր Ներսէս. Ժողովը կիրակի օրը գումարուեցաւ Բերայի Կաթողիկոսարանին մէջ՝ նախագահութեամբ Գերերջ. Տ. Աղաջանեան Սրբազանի եւ ձեռնարկեց Վարչական ժողովոյ ընտրութեան։ Կրօնական դասէն ընտրուեցան Հ. Բառնաբաս Վ. Սամանճեան եւ Հ. Պօղոս Գերպեթեան Դաղըքեան։ Աշխարհականներէն՝ Գրիգոր էֆ. Սիւնապեան, Վիշէն էֆ. Գասապեան, Կոմիտաս էֆ. Բէքմէզ, Յովհաննէս էֆ. Ալլահվէրտի Օննիկ պէյ Մըսըրլը, Կարապետ էֆ. Գարագաշ, Յովհաննէս էֆ. Գարամանեան, Յովհաննէս էֆ. Սագըզ, Թընկըր Եավէր փաշա եւ Սահակ էֆ. Ջիլպօշեան։ Թէ՛ կրօնական եւ թէ աշխարհական անդամներէն եթէ հրաժարողներ ըլլան անոնց տեղ անմիջական ընտրել նշանակուած են կրօնականներէն՝ Հ. Եղիա Ծ. Վ. Բիլեճեան եւ Հ. Նիկողայոս Վ. Պազըեան. իսկ աշխարհականներէն՝ Միչէլ էֆ. Մըսըրլը, Միքայէլ էֆ. Միրան, Պետրոս էֆ. Շաշեան, Մկրտիչ էֆ. Էնքսէրճի եւն։

—Պաշտօնական ծանուցում Տնտես. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան.— 1. Միջագիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ քանի մը պաշտօնեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցն 1895 Յունիսէ 1897 Ապրիլ վերջ.—2. Գուզկունճուքի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ երկամեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցն 1895 Մայիսէ 1897 Ապրիլ վերջ.—3. Պալաթու Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ միամեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցն 1896 Մայիսէ 1897 Ապրիլ վերջ.— և 4. Բերայի և Ֆէրիգիւղի Ս. եկեղեցեաց միամեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցն 1896 մայիսէ 1897 ապրիլ վերջ ըստ օրէնի Տնտեսական Խորհրդոյ ներկայացուած, և անոնց յար եւ նման օրինակները կախուած են յիշեալ Ս. Եկեղեցեաց բակն ի տես Թաղեցւոց։ Կ'հրաւիրուին յիշեալ Թաղերու պատուարժան ազգայինք, որ նոյն հաշուեցոյցներուն վրայ եթէ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն ունին, Թուականէս մինչեւ 21 օր պայմանաժամու մէջ գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ։ Որոշեալ պայմանաժամին լրումէն յետոյ՝ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ։ (Կնիք)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
Գ. Գալճեան Գրատուն

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Արդի Աշխարհաբարի
Հեղինակ. — ԶԱՊԷԼ ՏՕՆԷԼԵԱՆ
Ա. ԳԻՐՔ

Ուսումնական Խորհրդէն վաւերացուած

Այս Քերականութիւնն, որ 9—11 տարեկան մանուկներու սահմանուած է, կ'պարունակէ ընթերցանութեան և ուղղագրութեան հատուածներ, քերականական կանոններ իրենց հրահանգներով, և շարադրութեան ու արտասանութեան դասեր։ Այս դասագրքին պարունակած ընթերցման հատուածներն և հրահանգները, լեզուի մաքրութեամբ պատրաստուած, գործնականը կ'միացնեն տեսականին. իսկ արտասանութեան դասերու յատկացուած ոտանաւորներն, ամենքն ալ զուտ աշխարհաբարով մանաւորապէս այս դասագրքին համար գրուած, իրենց հրահանգիչ և բարոյական նիւթերով զուարճալին կ'միացնեն օգտակարին։ Հեղինակն իր այս երկին մէջ հետեւած է պարզ մեթոտի մը, որով տղաք դիւրութեամբ և հաճոյքով պիտի ուսանին արդի լեզուին քերականական օրէնքներն, և շարադրութեան դասերու շնորհիւ աշխարհաբար գրելու պիտի վարժուին։ Գինն է 3 ղրշ. 2—6

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Իւլայի Ա. աստիճան տրուեցաւ տնտեսական Բ. դատարանին անդամ եւ Հուգուգ լրագրոյ արտօնատէր Իլիաս Մաթթար էֆ.ի։ Սանիյէ Միւլքիյէի աստիճան՝ Պոլսոյ նախնական դատարանին անդամ Գարեգին Մելքոն էֆ.ի։

—Տրապիզոնի նահանգին Տէֆտէրտար անուանեցաւ Պասրայի նախորդ Տէֆտէրտար Լէպիպ էֆ.ի։

—Ատանայի նահանգին Բոլանիյէ գաւառակին Գայմագամ անուանեցաւ Բաֆրայի Գայմագամ Խալիլ էֆ. որուն յաջորդեց Օսմանիյէի նախորդ Գայմագամ Շաքիր էֆ։

—Բերայի նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի օգնական անուանեցաւ Իրաւագիտական վարժարանին նախկին շրջանաւարտ եւ դատական պաշտօնատան հաշուակալութեան քարտուղարներէն Իսմայիլ Հագգը էֆ։

—Գ. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ դատական պաշտօնատան Թղթակցութեանց դիւանին Ա. քարտուղար Համտի պէյի։ Դ. կարգի Մէճիտիյէ՝ Հանրային Պարտուց վարչութեան քննիչ մարմնոյ ֆրանսերէնի քարտուղար Մ. Բալլիի։ Դ. կարգի Օսմանիյէ՝ Վարչական Խորհրդոյ Թղթակցութեանց քարտուղար Մ. Բիզանիի եւ հաշուեքննիչ Մ. Մանժէրիի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄ.—Լոնտոնի լրագիրք կ'ծանուցանեն թէ Քամպէօլէր փաշա անուանուած է նախագահ այն նոր յանձնաժողովին որ ինչպէս ծանուցուեցաւ՝ պաշտօն ունի օսմ. նաւատորմի վերակազմութեան ծրագիրը պատրաստելու։ Եթէ ներկայիս մէջ այս վերակազմութիւն կարելի չըլլայ, գոնէ այժմեան կացութեան բարւոքման հետ միեւնոյն ժամանակ ի գործ պիտի դրուի։

ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.— Կ. Պոլսէ կ'հեռագրուի Դեկտ. 22 թուով թէ օսմ. Պանքայէ 5—600,000 օսմ. ոսկիի փոխառութիւն մը պիտի կնքուի տասանորդաց երաշխաւորութեամբ՝ զինուորական փոխադրութեանց ծախքն հայթայթելու։

ՊՈՒԼԿԱՐ երեք մատրապոլիտներու Պէրաթը ի մօտոյ պիտի շնորհուին, կ'ըսեն Սոֆիայի վերջին լրագիրք։ Այս նշանաւոր պուլկար երկու եպիսկոպոսք եկեր են Պոլիս։

ՍՈՖԻԱՅԻ մէջ յառաջիկայ շաբթու պիտի կատարուի բացումը Պադէնպէրկի Ալեքսանդր իշխանին ի յիշատակ կանգնուած դամբարանին որ շինուեցաւ Ֆէրտինանտ իշխանին հրամանաւ. Ներկայ պիտի գտնուի նաեւ Պադէնպէրկի Լուի իշխանը։ Բացումը մինչեւ հիմակ յետաձգուած էր զի Լուի իշխան չէր կրցած Սոֆիա երթալ։

Մ. ԶԻՆՈՎԻԷՎ. — Կ. Պոլսոյ ռուս դեսպան Մ. Զինովիէվ, որ Պետրսպուրկ կ'գտնուի, դեկտ. 5ին Ցարին ներկայացեր է։

ՕՍՄ. ԳԱՆՁԱՅԻՆ ընդհ. տնօրէն Սըր Համիլդըն Լանկ դեռ չապաքինեցաւ։ Մալլէէի հետ բանակցութիւնք կ'կատարուին՝ զինուորական փոխադրութեանց հաշուոյն կարգադրութեան համար։ Մանիքէօս կ'իմանայ թէ դեկտ. 31էն առաջ այդ հաշուէն վճարում պիտի ըլլայ երկաթուղեաց մթերել գիծերու, Սելանիկ-Մանաստըրի եւ Անատոլուի երկաթուղեաց ընկերութիւններուն։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԹԱՆ.—«Առջի օրը մեր ձեռքն հասած Թանի մէկ թիւը, կ'ըսէ Մալիւմաթ, Ռուսիոյ եւ Գերմանիոյ Չինու վրայ ունեցած ազդեցութեան նկատմամբ խօսելով, իր ծանօթ թշնամական ոգւով յարձակում մ'ըրած է օսմ. կառավարութեան դէմ։» Մալիւմաթ կ'քննադատէ Թանի լեզուն որ տարիէ մ'ի վեր օսմ. կառավարութեան դէմ դարձած է, կ'ըսէ։ «Եւրոպայի դիւանագէտք, կ'յարէ, լաւ կ'ճանչնան Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ եղած բարեկամական վաղեմի յարաբերութիւնները. դիւանագիտական գործոց ծանօթ անձինք գիտեն թէ անկարելի է կորսնցնել բարեկամութիւնը մեծ տէրութեան մը որ վերջերս գործէ ի վեր Արեւելքի մէջ կեցած էր։»

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ ալ եգիպտացի բանասէրուհի մը, հետեւելով Բարիզի Ֆրանս Թերթն հրատարակողներուն, ի մօտոյ արաբերէն հանդէս մը պիտի հրատարակէ։ Բանաստեղծուհին բոլորովին ինքզինք տուած է իր սեռին դաստիարակութեան։ Հանդէսը՝ Թռիչն մեր հովանաւորութեան տակ՝ պիտի պարունակէ յօդուածներ մօր եւ կնոջ պարտականութիւններուն վրայ, առողջապահութեան ու բժշկութեան գործնական խրատներ, գրական կտորներ, ուղեւորութեանց նկարագրութիւններ, պատմական ու քաղաքական քննադատութիւններ եւ վերջապէս եւրոպեան նորաձեւութեանց վրայ տեղեկութիւններ։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Դատական ու արտաքին գործոց նախարարք երէկ իրիկուն խորհրդակցութիւն մը ունեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՄԵԾ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ դեսպանք երէկ առաւօտ Աւստրիոյ դեսպանատան մէջ գումարում մ'ունեցան։

ՍԵՐՊԻՈՅ նոր դեսպանը Մ. Նովաքովիչ երէկ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշայի այցելութեան երթալով իր յանձնարարագրին մէկ օրինակն յանձնեց։

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ԱՏԵՆԻ տնտեսական ճիւղի անդամներէն Իսմայիլ Հագգը պէյ, նոյն դատարանի պատժական ճիւղը փոխադրուեցաւ։

ԿՐԵՏԷԻ կարօտելոց համար ժողվըւած զգեստեղէն, վերմակ եւն. վաղը պիտի ղրկուին այն կողմը։

ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՔՍԱՏՈՒՆԸ.—Լէվանթ Հէրըլտի մէջ կ'կարդանք.— «Իրազեկ աղբիւրներէ գոհունակութեամբ կ'տեղեկանանք թէ Պոլսոյ մաքսատան վերատեսչութիւնն ամէն միջոց ի գործ կը դնէ բառնալու համար այն անպատեհութիւններն որոց ենթարկուած էին անգլ. ներածութիւնք, մասամբ այդ ապրանքներն հանուելիք տեղին վրայ քարափանց շինուածներ կատարուելուն, և մասամբ ուրիշ պատճառներով որք գրեթէ բոլորովին անկախ են մաքսային վերատեսչութեան կամքէն։ Ապրանքներու կուտակումն երբեմն հասաւ մինչեւ 80 մավունայի որք մինչեւ բերանը լեցուն էին, բայց հիմա կ'կարծենք թէ 50 մավունայէն ալ նուազ է, եւ միեւնոյն ժամանակ օրը օրին եկած ապրանքները կ'պարպուին եւ կ'մթերուին։ Այս իրողութիւնք բացարձակապէս կ'հերքեն այն կարծիքը թէ բարեացակամութիւն չկայ անգլ. առեւտուրին նկատմամբ։ Բայց չի կրնար ուրացուիլ թէ եղաւ վայրկեան մը, յորում խիստ ծանրաւոր ճնշում մը պատճառեց անգլ. շոգենաւուց (օրական իբր 80 անգլ. ոսկի), եւ այս պատճառաւ շոգենաւային ընկերութիւնք 25% բարձրացուցին իրենց նաւուղշէքը։ Բնականաբար այս յաւելեալ ծախքը Թուրքիացի սպառողը պիտի վճարէ։ Անգլիացի վաճառականաց ենթարկուած այս անպատեհութիւնները բառնալու համար ձեռք առնուած միջոցները կատարեալ, եւ բոլորովին գոհացուցիչ չեն, բայց մեծապէս բարւոքած են կացութիւնն, և այս մասին յուզուած բարի կամեցողութիւնը նպաստաւոր տպաւորութիւն մը թողած է։ Միւս կողմէ կ'իմանանք թէ մայրաքաղաքին բոլոր մաքսատանց տնօրէններէն կազմուած յանձնաժողով մը ՇԲ. օրը մաքսատան մէջ գումարուելով խորհրդակցեր է ձեռք առնելիք միջոցներուն վրայ։»

ՅՈՒՆԱՐԷՆ ՆՈՐ ԼՐԱԳԻՐ.—Մանիֆէօրի տէր և տնօրէն Մ. Տ. Ա. Պէլիս, Կայս. Իրատէով, արտօնուեցաւ առօրեայ քաղաքական ու խմբական յունարէն «Դաֆիտարմաս» անուն թերթ մը հրատարակելու։ Առաջին թիւը լոյս պիտի տեսնէ յունվարին։

ԼԱՑԻՆԱԿԱՆ Ծնունդին սաթիւ դեսպանատանց մէջ ՇԲ. գիշեր հացկերոյթներ և ցայգահանդէսներ տրուեցան։

ՏՈՔԹ. ՆԻՔՈԼ բարձրագոյն հրամանաւ երէկ Չաթալճա գնաց՝ արջառախտի մասին քննութիւն կատարելու։

—Միքրոպագիտական աշխատանոցը մէկ քանի օրէն պիտի կրնայ շինադեղ հայթայթել կեղծմաշկի համար։ Տօքթ. Նիքոլ արդէն Բարիզէ ալ շինադեղ բերել տուաւ անմիջական պէտքերու համար։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ Վիլհէլմինա յածանաւակն Իզմիր ժամաներ է։

ՏԱՂԿԱՒՈՑ—Բժշկական ժողովոյ վերջին նիստին մէջ տեղեկագիր մը կարդացուեցաւ թէ ծաղկախտը կ'ճարակի Կ. Պոլսոյ մէջ, և թէ վարժարանաց շատերը չեն յարգեր պատուաստի եւ կրկնապատուաստի օրէնքը։

ՅՈՒՆԱՑ Մ. Պատրիարքն առջի օր կայս. Պալատ գնաց։

—Պատրիարքարանի 1898 տարւոյ եկմտացոյցը պատրաստելու համար կազմուեցաւ յանձնաժողով մը, որ Ֆէների մայր-եկեղեցւոյ տարեկան բացը՝ 23,000 ղրշ.՝ պիտի գոցէ Պատրիարքարանի տուրքեն եւ միանգամայն եկեղեցւոյն հաշիւները պիտի նայի։

ՇԱՔԱՐ.—Եւրոպայի մէջ շաքարի գինը նորէն բարձրացաւ։

ՆԷՄԼԻԶԱՏԷ ԵՂԲԱՐՔ երկու շոգենաւ գներ են օսմ. ջուրերու մէջ երթեւեկելու համար. եթէ յաջողին, շոգենաւային ընկերութիւն մը պիտի կազմեն։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ մէջ ՇԲ. օրն երկու անգամ երկրաշարժի զօրաւոր ցնցումներ զգացուեր են։

ՁՄԵՌ.— Սելանիկի Վոտինա ու Գարաֆէրիյէ գաւառակաց մէջ առատ ձիւն տեղացեր է։

—Տամասկոսի մէջ ալ սաստիկ ցուրտ կ'ընէ, այնչափ որ ոչ ոք կրնայ տունէն դուրս ելնել։

ԽԱՎԱՐ. — Ձեռնհաս իշխանութիւնն իմանալով որ օտար երկիրներէ բերուած ու մաքսը վճարուած խավարներն երբ Թուրքիոյ մէկ նաւահանգիստէն միւսը փոխադրուին, Հանրային Պարտուց պաշտօնեայք առարկելով որ արտօնագրին մէջ բան մը չէ գրուած, իբրեւ տեղական արտադրութիւն տուրք կ'առնուն, հրամայեց որոց որ անկ է, արտօնագրոց մէջ նշանակել թէ օտար երկիրներէ բերուած են։

ՊՈԼՍՈՅ պատժական ատեանն երէկ մէկ տարուան բանտարկութեան դատապարտեց Անտրիքօ անուն մարդ մը որ ամբաստանուած էր թէ վրայէն վնասակար թուղթեր գտնուած են։

130 ՏԱՐԵԿԱՆ ՓԵՍԱՅ.— Պոլսոյ Սուլթան Ահմէտ թաղին մէջ կիրակի օրն հարսնիք մը կատարուեցաւ։ Փեսան՝ կ'ըսեն Թուրք լրագիրք, հարիւր երեսուն տարեկան... երիտասարդ մ'է եղեր. վեցերորդ անգամ կ'ամուսնանայ. ռուսիացի Նողայ Թաթար մ'է Հիմմէգ Գապա անուն. կատարելապէս առողջ է եղեր։

ՌԾԻՐ.—Երէկ ի Ղալաթիա Եանքօ անուն պատանի մը Քոսթի անուն դատարկապորտի մը հետ կռուի բռնուեցաւ։ Քոսթի դաշոյն մը քաշելով Եանքօյի կուրծքը մխեց և փախչելու պահուն ձերբակալուեցաւ։

ԷՏԷՆ ԹԷԱԹՐՈ ներկայացմունք սկսան՝ Օտէոն թատրոնին մէջ ամէն գիշեր ժամ 9ին (Ը. Ե.)։ Կիրակի, Ուր. և տօնի օրերը ցերեկեայ ներկայացում, կէսօրէն 2 ժամ յետոյ։ Յառաջիկայ ԵՇ. գիշեր հանդիսական ներկայացում ի մօտոյ Մ. Թօրիի մեծ խեղկատակներն եւ ուրիշ զգնազան նորութիւններ։

ՀՐԴԵՀ. —Այս առտու ժամ 5 ին Ղալաթիա Եէնի Եոլ՝ Բերայի Թրամուէի ճամբուն վրայ՝ հրդեհ ծագեցաւ։ Լրագրիս մամուլը դրուած պահուն եօթն քարուկիր տուն այրած էր եւ հրդեհը տակաւին կ'շարունակուէր։

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ Ընկ. Արտաղետ շոգ., նաւ. Սթամպուլ, Լիվրբուլէ կ'սպասուի 31 Դեկտ.

ՀԷՐՊԷՐԴ ՍՊԷՆՍԸՐ
Կենսոյ կամ Դաստիարակութիւն
կ'ծախուի Պոլիս Պալենց գրատունն եւ միւս գրավաճառաց քով, նաեւ Սկիւտար Փշտըմալճեանի խանութը։

Մայսթերշափթ սիսթէմի տասնեւութիւնն է ընաւ գաղիերէն չգիտցողին 10 շաբաթէն սորվեցնել լաւ կարդալ ու հեշտիւ խօսիլ ֆրանսերէն։ Ա. տետրն առէք և համոզուած գոյացուցէք՝ կ'ծախուի Մարգարեան Գրատունը։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ԲՈՒՐՍԱՅ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Երէկ իրիկուն Բարիզի Սակարանը գոցուեր է, Քոնս.ը 21 ղրշ. 85 սնդ. և Երկաթ.ն 109 ու կէս Ֆրանքով, իսկ Լոնտոնի Սակարանն երէկ ալ գոց էր։ Պանք Օթթմ.ի Թուղթերը 2 ու կէս Ֆրք, և Ռէժիի Թուղթերը 13-14 Ֆր. վար են այսօրուան առնուած հեռագիրներով։

—Այս առաւօտ հոս բացուեցաւ Քոնս.ը 23 ղրշ. 30 փր. և Երկաթ.ն 109 Ֆր. մէկ քառորդ։

—Երէկ յաջուեկարգարումի օրն ըլլալով հազարնոց Քոնս.ի համար 47.5 ղրշ. Րէբոր և Երկաթ.ի համար ալ իւրաքանչիւրն 36 սնդ. Րէբոր տրուեցաւ։

—1000նոց Սկիւտարի օրական գինն է 75 ղրշ. և ութ օրուան 190 ղրշ. ոսկեդրամ։

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ռ.		23 33½
Ամէնէն բարձր գին	»	23 35½
Ամէնէն վար գին	»	23 32
Րումէլիի երկաթ. գոց. Ֆր.		109 62½
Ամէնէն բարձր գին		110 37½
Ամէնէն վար գին		109 62½

ԲԱՑՈՒՄ 16 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. Օ. Ռ.		23 32
Րումէլիի երկաթուղի Ֆր.		109 ½
Օսմանիյէ	»	— —
Ռէժի	»	— —
Օսմ. Պանքա	»	13 15
Քաէտր ժէնէրալ օթթօմ.	»	7 03
Երկրագործական Պանքա	»	9 —
Սոս. Օթ. Շանժ է Վալ. Ա. Ռ.		3 01
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4 10
Թրամուէյ բաժնեթ.		720 —
» ժուիսանս		265 —
Թրամուէյ պարտաթ. Ֆր.		496 —
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	322 50
Քարաֆ Կ. Պոլսոյ	»	460 —

ՍԹԻԼԱՆԳ

Քօնսօլիտէ ութ օրուան Թ. Ռ.		1 87½
» մէկ ամսուան »	»	— —
Րում. երկ. ութ օրուան »	»	— —
» » մէկ ամսուան »	»	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 04
Անգլիական ոսկի	»	109 35
Իօլ Էմբէռիալ	»	89 30
Քրիմից	»	51 10
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 02
Րուպլէ Թղթադրամ Օ. Ռ.		8 55

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս ղրշ.		109 ⅜
Փարիզ 3 » Ֆր.		23 —
Ֆլորին ամսուան	»	10 90

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՎԻԷՆՆԱ, 27 Դեկտ.

Փոխան. Փարիզի վրայ Ֆրոր.		47 65
» Լոնտոնի վրայ	»	120 20
Րումէլիի երկաթուղի	»	59 30
Օսմ. Ռէժի	»	141 20

ՓԱՐԻԶ, 27 Դեկտ.

Օսմ. քոնս. Սէրի Դ. բաց.	ղրշ.	21 87
Օսմ. քոնս. Սէրի Դ. գոց.	»	21 85
» » » Բ.	»	— —
» » » Գ.	»	24 87
Օսմանիէ	»	386 —
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	109 50
Օսմ. Ռէժի	»	299 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	561 —
Թրքիա. Ռենթ 3 %	»	103 15
Քաէտր Լիոնէ	»	798 —
Պանք տը Բարի	»	886 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3312 —
Իտալական Ռանթ	»	96 10
Սպանիական արտաքին	»	61 43
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 240
Դրամագլուխ	»	92 —

ՊԵՐԼԻՆ, 27 Դեկտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888 տարբ		95 10
Րումէլիի երկաթուղի	»	112 20
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	94 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 205

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆԱՑ
ՇԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎՇԱՆՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս Էսկի Զապթիէ ճամբէսի թիւ 63 Իզմիր օթէլին դիմաց։

Այս վաճառատուն, որ եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ պարբերաբար կ'ստանայ ամէն տեսակ ասեղնագործի և ձեռագործի վերաբերեալ նիւթեր, ընտիր ապրանքներու նոր մթերք մ'ունի. ինչպէս աթլազ, գասիֆէ, բլիւշ, քօրտօնէ էպրիւշիւմ. Ալճէրիայի և Ֆլոշ մետաքս. չենիլ, սըրմա, կլապտան, Ճավար և ուրիշ ամէն տեսակ քանավաներ. գարգի կէբարձի համար նոր մօտէլներ, Թաւշեայ և մետաքսեայ քօրտօններ եւն։ Աթլազի և Թաւշի վրայ բանուած ճաշակաւոր նկարներու ճոխ հաւաքածոյ մը միշտ պատրաստ կ'գտնուի, ինչպէս բարձեր, մուշակներ, լուսանցարի շըշանակներ, քանավա գործքեր եւն։ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց պատէ յաճախորդներ, ինչպէս նաեւ դպրոցական հաստատութիւններ, որք այս վաճառատունէն մեծ կամ փոքր քանակութեամբ գնումներ ընել կ'փափաքին, կատարելապէս գոհ պիտի մնան ապրանքներու ազնուութենէն և գներու չափաւորութենէն։ Ասեղնագործի արհեստագէտ գծագրիչ մը պատրաստ կը գտնուի միշտ վաճառատան մէջ։ 15—9

ԹԷՅ, ԹԷՅ, ԹԷՅ

Այս ցուրտ և խոնաւ օդերով, թէյն է մեծ դեղն որ հիւանդութեանց առաջքը կ'առնու։ Դիմեցէք ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԽԱՉԻՒՐԵԱՆ Տեարց, (Քիւչիւքէ... Դ. երեսին մէջ) եթէ ուզէք լաւ և ԹԱՐՄ թէյ կ'ունենաք։ Շարլմա Մաքսատունէն հանուած է մեծկակ բեռ մը վերջին շոգենաւով եկած թէյերու։

ՏՔԹ. ՃԵԼԱԼԵԱՆ

Մասնագէտ դողի, ծննդաբերութեան և մորթային հիւանդութեանց.—Բերա, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոց թիւ 4, ուր ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի։ 26—30

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ.—Մայրաքաղաքիս բոլոր արուարձաններու բազմաթիւ յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ընծայելու համար, Անտոն էֆ. Պոլսեան իր Թօբհանէի 16 տարուան դեղարանը փոխադրած է այժմ Ղալաթիա, Կամուրջին գլուխը Ալլի փաշա փողոց թիւ 11։ Այս դեղարան միշտ առաջնութիւն առած է դեղերու թարմութեամբ, դիւրագնութեամբ, եւ մանաւանդ արագ եւ խիստ ուշադրութեամբ պատրաստուելու հանգամանքովը։ Ամէն շաբաթ կանոնաւորապէս կ'ստանայ Եւրոպայէ թարմ դեղեր։ Ամէն օր վաճառատանց բժիշկներ կ'գտնուին դեղարանը։ Արքունի բժշկական վարժարանին ուսուցիչ Միրաքեան Տքթ. Նուրէտտին պէյ՝ բացի Ուր. եւ կիրակէ, ամէն օր ժամ 10½—11½, Կայս. Պալատան բժիշկ Տքթ. Մանուէլ պէյ Իւթիւճեան ամէն օր ժամ 7—9, Տքթ. Թափայճեան էֆ. բացի կիրակէ ամէն օր ժամ 5—7, Տքթ. Գարագոզ էֆ. ամէն օր մինչեւ կէս օր, Գերմանացի Բրոֆ. Տքթ. Քրիստոֆ՝ ամէն օր կէս օրէ վերջ կ'գտնուին, եւ Տքթ. Թէրզեան էֆ. ամէն ԲՇ. ԵՇ. եւ ՇԲ. կէս օրէ վերջ կ'դարմանէ կուրծքի հիւանդութիւնները։ 15—8

NOUVEAUTÉS

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ «ԼԻՔԻՏԱՍԻՈՆ»
ՔԱԼՖՈՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
345 ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ 345

Դեկտ. 15/27 ի ՔՇ.էն սկսեալ բոլոր ապրանքները պիտի ծախուին դիմացատչելի գներով։

ԻՐԱԿԱՆ ԱՌԻԹ

Նոր մետաքսեղէններու զանազան տեսակներ խիստ աժան գներով։ Ասուեղէններու հարուստ հաւաքածոյ մը՝ գեղեցիկ գծագրութիւններով և լաւագոյն տեսակէ, կանգունը 4 ղրշ.էն սկսեալ։ Կանանց զգեստեղէններու համար տեսակ տեսակ կերպասներ չափաւոր գներով, եւն. եւն.։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ՝ ՆՇԱՆԱԿՈՒԱԾ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ 20—2

ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ՎԵՑ (36) ղրուշի կանխիկ վճարումով, Բիւզանդիոն երեք ամիս շարունակ (78 թիւ ծրար) բաժանորդներու պիտի յանձնուի կանխավճարապէս, Բերայի և Գալաթիոյ ... համար ; եռամսեայ 36 ղրշ. որոշեցինք, ըստ ծ բլալով որ շատ ընթերցասէրներ կ'փափաքին բաժանորդ գրուիլ, բայց 6ամսեայ 70 ղրշ. կանխիկ չեն ուզեր վճարել, և եռամսեայ 40 ղրշ.ն ալ շատ կ'գտնեն 78 թիւի համար: Կ'յուսանք որ այս նոր կարգադրութիւն կատարեալ գոհացում կուտայ անոնց: Իսկ գաւառաց համար թղթատարի ծախքին պատճառաւ, անփոփոխ կ'պահենք 40 ղրշ.ը:

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼ. 200 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

Հաշուեկշիռ ի 31 Հոկտեմբեր 1897

ԳՈՅՔ

	Ֆր.
Պահարանի դրամ սնտուկին և դրամատուներու մէջ	99,940,649 »
Առեւտր. թղթեր	604,779,604.57
Որրոց	162,850,666.68
Ընթացիկ աշիւք	373,948,226.59
Երաշխաւորութեամբ փոխառութիւնք	120,302,908.49
Բաժնեթուղթ, փոխանակ, պարտաթուղթ և պետական արժեթուղթ	10,977,944.42
Անշարժ կալուած	30,000,000 »
Զանազան հաշիւներ	24,534,603.71
	1,427,334,603.46

ՊԱՐՏՔ

Աւանդ դրամ և ի տես մուրհակ	409,207,293.39
Ընթացիկ հաշիւք	536,554,874.91
Ընդունուած փոխանակագիրք	137,242,477.85
Պայմանաժամով մուրհակ	51,120,898.81
Զանազան հաշիւներ	53,209,058.50
Պահեստք	40,000,000 »
Դրամագլուխ	200,000,000 »
	1,427,334,603.46

Հաշուեկշռուածներէն յար Ա. նման է:
Նախ. Վարչ. Խորհրդոյ Ընդհ. Տնօրէն
ՀԱՆՐԻ ԺԵՐՄԷՆ Ա. ՄԱԶԸՌԱ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԱՐ

970,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱ

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ'Իթալիէն 1, 3 Լը Փըլըթիէ փողոցի անկիւնը շէնքին մէջ

1845 Հիմնուած է ի վեր

Ապահովագր, ներու վճ. 1,219,000,000

1896 ի տարեվերջին

Ապահովագրեալներու վճ.	96,000,000
Հասոյթ	203,000,000
Նոր ապահովագրութիւնք	630,000,000
Ապահովագրուողներուն փոխ տրուած	15,000,000

1897 յունուար 1

Աւանդք և անշարժ կալուածք յԵւրոպա	43,000,000
Բաշխելավ դրամագլուխ	138,000,000
Արդի ապահովագրութիւնք	4,285000000

Տոնթինեան ապահովագիր

Ծախքերու բաժիններու բարդմամբ և ապահովագրեալներու վերադարձմամբ ի դէպ մահուէ, Պայմանագրութեան նոր եղանակ, սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս: ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան. Հիմնադրմամբ եւք ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով Ընկերութեան փոխառութիւններու առնոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՈԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Բանկ-Գարաքէօյ
Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց, Վինթալիս խան
Ղալաթիա

ԱԶԴ

Ռուսական խորհրդէն վկայեալ Ռուսուհի մը պատրաստ է Ջեագրութեան դասեր աւանդել տուներ և դպրոցներ: Փափաքողք դիմեն Խմբագրատունս:

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
Ղ. Փ. ԶՈՐՈՒՐԵԱՆ

9, Ղալաթիա, Բօժօնի խանի դիմացը, Թիւ 9.

Սեղանի ու դրամական գործողութիւնք կ'կատարուին գոհացուցիչ կերպով. կ'ծախուին Երկաթուղեաց բրոնձներ ու վարագայի բուլեր: Կորոններ կ'վճարուին ամենափոքր զեղչով: Վիճակաւոր ամէն տեսակ արժեթղթոց առուծախ, ու ամէն տեսակ վիճակաւոր արժեթղթոց սկիզբէն մինչեւ վերջի վիճակահանութեանց պաշտօնական ցուցակներէն վիճակները կ'քննուին: Անհետ արժեթղթոց թիւերը մասնաւոր տետրակի մէջ արձանագրելով, կարեւոր չափերն անմիջապէս իմաց կը տրուին Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով եւ գոհացուցիչ կերպով կ'կատարուին, բաւ է որ փոխարժէք կամ արժեթուղթք ղրկուին: Ուզուած տեղեկութիւններուն պատասխանին համար թղթադրոշմ ծախքը պէտք է ներփակել քաղցր: Դիմել Ղալաթիա, Բօժօնի խանին դիմացը, Թիւ 9. Ղ. Փ. ԶՈՐՈՒՐԵԱՆ
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԴՆՐԶԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
Մ.Մ. ԲԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ ԵՂԲ.

Պաղչէ-Գափու, Համիտիյէ ճամբաւ, Թիւ քուէլին ծրար դիմացը Թիւ 21

Այս անգամ Եւրոպայէն ձմեռուան համար զուտ անգլիական և գաղղիական ճաշակաւոր պարանքներ բերկրուած ըլլալով չափոց վրայ կ'պատրաստէ պէտք տեսակ զգեստներ և ձեւի վայելչութեամբ գոհ կ'ընէ բոլոր յաճախորդները: Կ'յանձնարարուի ուրիշ տեղ դիմելէ առաջ Այցելել այն վաճառատունը — Գիները չափաւոր և յարմար: 30—19

ՀՈՆԿ-ՔՈՆ ՍԷՅԼԱՆ — Կ. ՊՈԼԻՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ
Եսայեան Եղբարք
Չէլեպի Պէյ Ռանի դրան կից, Թիւ 10

Ամէնէն ընտրական թէյի վաճառատունն է Կ. Պոլիս, որ ճիւղեր ունի Օսմ. Տէրութեան ամէն կողմերը: Ամենաաց ապրանքները փաթեթով և խնամով կ'գործածուին Չինական, Ճաբոնի, Ցէյլոնի և Հնդկաց ընտրելագոյն թէյը, ուղղակի բերուած, կ'գտնուին հոն: Թէյի նոր հունձքն սկսած է գալ: Զգուշանալ նոյն վաճառանիշին կեղծերէն.
Փնտռել ԵՍԱՅԵԱՆՆ ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ առաջադրութիւնը: 30—49

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ
1898 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
Հրատարակութիւն Նշան Կ. Պէրպէրեան
Կ'գտնուի ամէն գրավաճառաց քով, ի գին 6 ղրշ.ի:

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ին հաստ. Կայսերական արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեան ճիւղեր ՀՐԴԵՀ — ԿԵԱՆՔ. ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ — Ղալաթիոյ Բորսային վրայ (Հին Մուստաֆա խանը) — Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար [illegible]

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	44,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Տարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնս ՅԱՌԱՋԱԴԻՄԱՑ ԵՐԵՍՈՒՆ ՏԱՐՈՒԸ ՆԵՐԷ կ'ապահովագրէ մթերանոցներ և բնակարաններ եւ անոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիններով:

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պաղչէ-Գափու, Անձնիատիս խան, 12, 13, 14

Հ. ԵՒ Ա. ՍԷԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՏԱՐԻՆ 1878, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
Թօփհանէ խան Սօղանճը Համամ, պղբիրին մօտ Թիւ 4 Սէրվիչէն տպար նըն կից, Կ. Պոլիս

Արտասահմանի և ներքին մեծամեծ վաճառատուներէ ամէն տեսակ ապրանքներ. ՊՈՕՇէ.— Պարզ և Մուսլինի վրայ, բանուած ամէն լայնքով. մանչ տղայոց համար նոր տեսակներ; Վզաններ Երեխաներու համար.— ՏԱՆԹԷԼԱ.— Վալանսիէն, Գինօ, Թիլլ Բէզօկիր, Շանթիյեր, Գարթօն, Իռլանտեզ ամէն տեսակ, Մեծաքանք, Գօթանէլ և Բուրգէ.— ԲԱՄԲԱԿԵՂԷՆ.— Կղանօկ, և առանց ներկ զանազան տեսակներ Մօդիֆ, Կանիթիսա, Սէնթէր, Մանչեստր, Փէտուր եայլն: ԳՕՐՏԷԼԱ.— Կրօ, Ֆիլոշէ, Մաթէռ, Ֆանթեզի ամէն տեսակներ ամէն լայնքով.— ԳՐԷՊ ԵՒ ԿԱՉ.— Կոէբ տը Շին, Կոէբ Անգլէ, Կօէբլի, Կալ. Կարծասին, պարէժ բուրդ և մետաքս, Թաւալթան, Մուսլին եայլն.— ՑԱՆՑԵՐ.— Ամէն տեսակ Թանթէլայէ, Ֆաբէծ Միլլի, Ծաղր և Անտալուզ, Գիլոփրկի վէլո, Թիլ վարագոյր բանուած և Տանթէլայէ, ծածկոցներ պատրաստ չինուած ծիրինեռներ.— ՁԵՌՆՈՑ.— Փամբ, Ֆիլտօտքոս և Քթան.— ՔՕՐՍԷ.— Դաղղիական ընտիր և Ֆէռատրալ, որով Թլքուշով և մետաքսէ.— ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՔՕՂԵՐ.— Կրնոնքի համար ... և գլխարկ.— ՊԻՆԵՏԼԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Շալ Ֆիլիս եայլն.— ... Ժամանակի ... ...

Ամենքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն ընտրուած: Ճաշակաւոր և հաւաստի գանազանութիւն: ՄԻԱԿ ԳԻՆԵՐ և ... Մեծաքանակ և Փոքրաքանակ վաճառումներ:

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրբուլէ և Աբէտրեւս Պոլիս ուղեւորութիւն

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրճինիան	10500	Ֆլավիան	3500
Արմէնիան	10500	Էմիրջիլի	3500
Քէմբրիան	10500	Բէրթիրէն	3000
Լանքասթրիան	9000	Աւէճէրիան	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արտալիան	3500
Գոլըմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ծորճեան	8000	Անթոլօկլիան	2500
Գռընատիան	8000	Ալբաքիան	2500
Ֆլորենիան	8000	Լէյանտիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինօ	800
Վալոնեան	3700	Օբօրտօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆասքիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կ'խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Մէրքէզ Ռըհթըմ խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ՍԻՆԿԸՐ

ԼԱՒԱԳՈՅՆՆ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Կ. ՆԱՍՅԼԻՆԿԸՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՁ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ ԵՒ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

ՊԵՐԱ. — Մեծ-Փողոց Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց:
ՂԱԼԱԹԻԱ. — 1. Սինկըր խան, Թիւնէլի եաին: 2. Գարաքէօյի ..., Թիւ 120, Շիլլի Թրամուէյներու կայարանին դիմաց:
ՊՈԼԻՍ. — Սուլթան Համամ Թիւ 2: Եւ Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի կայարանին դիմաց Թիւ 13.

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862 ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. Ո.
ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՈՒԻԼԵԸՐ ՃԻՆՃԷԼ
Հէլլէնիան, Թ. 2—3, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա

Աշխարհիկ Ընկերութիւն մ'է ան, իր վստահութեամբ, ճշգապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւեալ:
Փ. Ներ. ԹԷՕՏՈՐ ՍԱԼԻՄԱՆՈՒ

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ ... Ղալաթիա, Թ. 38, ...

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆԻ» (50)

ՖԱՍԻՄ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

ՎԷՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

—Բայց կեանքն այնպիսի բազմակողմանի հրապոյրներ, այնպիսի անտանելի բեռներ ունի, որոց առջեւ շատ անգամ կ'տկարանայ մարդ, և այս տկարութենէն զերծ չեն գտնուած մարգարէներ, առաքեալներ, սուրբեր և մինչեւ իսկ Քրիստոս, որ մարդկօրէն անտանելի տառապանքի մը ենթարկուելու պահուն «Հոգին յօժար է բայց մարմինս տկար» բացագանչեց:

Կառիկեան գլուխը կքած ամենայն հանդարտութեամբ կ'ունկնդրէր քահանայի խօսքերուն:

—Սակայն, յարեց Տէր Հայրը, վեհանձնութիւնը, առաքինութիւնն ու անձնուրացութիւնն այնպիսի սանձ մը դրած են մարդուս, այնպիսի կորով մը ներշնչած են անոր հոգւոյն, որ կատարեալ մարդ մը չի կրնար իր վսեմութենէն խոնարհիլ ու տկարանալ գէթ կիրքերու առջեւ, որք վաղանցիկ են բնականաբար եւ շատ անգամ ալ աղետալի վախճանով մը կ'վերջանան:

Վաճառատան պաշտօնեաներէն մին յարգանօք մօտենալով երկու խօսակիցներուն, հրահանգ խնդրեց Կառիկեանէն նորեկ յաճախորդի մը համար. իսկ վաճառականը բոլորովին անձնատուր եղած քահանային խօսքերուն:

—Մեր տեսակցութիւնը մի խանգարէք ըսաւ, պէտք եղածը կարգադրեցէք:

Եւ երբ պաշտօնեան հեռացաւ, քահանային դառնալով.

—Շնորհակալ եմ, Տէր Հայր, ըսաւ, որ այս առթիւ ձեր Սրբութեան հոգեկան տեսութիւնները լսելու կ'արժանանամ. ձեր առաջին խօսքերէն իսկ, կռահեցի որ սրտիս վրայ բացուած վէրք մը չօշափել կ'ուզէք. ո՛հ, շարունակեցէք, Սուրբ Հայր, իրաւունք ունիք, խօսեցէք, ճարտար բժիշկ էք եւ մեկենաբանական տկարութեան մէջ քարոզութիւնն մ'է անշուշտ ձեր թանկագին միջամտութիւնը:

Քահանան համակրութեան մելամաղձիկ ժպիտ մը գծագրելով.

—Զաւակս, ըսաւ, ես որչափ որ առաջին տեսութեամբ կրցայ գուշակել, ամուսինդ բարի կին մ'է:

—Այո, Տէր Հայր, հառաչեց Կառիկեան. ես միայն բարի կին մը չէի ուզեր, այլ կին մը, որ ամուսին մը կ'ուզէի, որ կեանքը գիտնար, ըսածս հասկնար, ըսածը հասկցնէր, ու մէկ խօսքով ընկերուհի մ'ըլլար ինձ:

Քահանան հայրական գորովով մը.

—Թէեւ վշտացած սիրտ մը կրկին վիրաւորել չի վայլեր Աստուծոյ պաշտօնեի մը, սակայն նկատելով որ անտեղութիւն մը դարմանելու համար հիմնական տեղեկութիւն ունենալ անհրաժեշտ է, կ'քաջալերուիմ հարցնել թէ արդեօք ամուսնութեան արարողութեան առեն կարելի չեղա՞ւ գուշակել վիճակի այս անհաւասարութիւնը:

Կառիկեանի ամէնէն տկար կողմն էր այս, ուրկէ կ'յարձակէր կ'ղեկավար վաճառականի փափկութեամբ, եւ որուն հանդէպ չկրնալով անտարբեր մնալ վաճառականը.

—Չկայ կողմն չ'ըրիք, Տէր Հայր, ըսաւ տխուր դէմքով մ'արդարեւ գիտակցութեամբ ամուսնացայ կնոջս հետ, սակայն կ'խոստովանիմ որ այն ատեն ես ալ ամուսինս բարոյական միեւնոյն մակարդակին վրայ կ'գտնուէինք, եւ բնականաբար անհաւասարութիւնը շատ զգալի չէր մեր միջեւ. իսկ հիմակ, ինչպէս որ դուք ալ կ'վկայէք, զարմանք կ'ըսեմ որ բնաւ չենք կրնար բաղդատուիլ իրարու հետ. ամուսնանալէ վերջ ես գիշեր ցորեկ աշխատեցայ, լեզուներ սորվեցայ, գիտութեան ու ուսման վրայ կարելի եղածին չափ տեղեկութիւններ ստանալով միտքս մշակեցի, աշխարհ տեսայ, ընկերութիւններու մէջ մըտայ եւ մէկ խօսքով ապրիլ սորվեցայ, մինչդեռ ամուսինս է ու կ'մնայ միշտ միեւնոյն տգէտ, անհրապոյր եւ լալկան կինը. եւ ինչ՞ու մեղքս պահեմ, չհասկնալ այնքան զգեղողութեամբ ձեռքբերած ցանցուածութիւններս չեմ կրնար ոչնչութեան մատնել ու յաւէտ դժբախտ ըլլալ, չսիրած եւ մանաւանդ ի սրտէ ատած մէկ կնոջս հետ ապրելով:

Քահանան ճշմարտապէս անտանելի կացութեան մը հանդէպ կը գտնուէր, ներէ իր լուծին յարցուէր իսկ ալ չէր ներեր որ անհաւասար ամուսնութեան մը լուծին տակ դժբախտ ըլլար Կառիկեան, բայց ինչպէս հաշտեցնէր Եկեղեցւոյ օրէնքներուն հետ, մանաւանդ որ չէր ալ գիտեր թէ Կառիկեան ո՛ւր պիտի հասցնէր իր խօսքերուն եզրակացութիւնն. ուստի անոր նըպատակն հասկնալու դիտումով.

—Կ'կարծե՞ս որ զաւակս, ըսաւ, ամէն ամուսնութիւն իր փուշը չունենայ. ասիկայ աշխարհի ընդհանուր գործերուն համար բնական բան մ'է. մինչեւ իսկ այս վաճառատանդ մէջ չունի՞ս այնպիսի պաշտօնեաներ որոնց թէեւ կրնաս ծառայել տալ, սակայն աչք կ'գոցես անոնց ներելի թերութիւններուն, նկատելով որ անոնց յաջորդողներն ալ իբրեւ մարդ թերութենէ զերծ չպիտի կրնան գտնուիլ:

—Բնական է, Տէր Հայր, սակայն ես ամուսնութիւնը զուտ սրտի խընդիր մը կ'նկատեմ, որ պէտք է մի միայն սիրոյ վրայ հիմնուած ըլլայ, եւ երբ սէրն հեռացած է նոյն իսկ քառասուն տարիէ ի վեր ամուսնացած երկու ամոլներու սրտէն, այլ այն ամուսնութիւնը լուծուած է ինքնաբերաբար:

—Այդ գաղափարները կ'խօսուին, կ'գրուին, կ'կարդացուին իբր գեղեցիկ գործեր, սակայն չեն կըրնար գործադրուիլ, զաւակս, խոստովանեցէք որ պաշտօնիս բերմամբ ես ձեզմէ աւելի մօտէն չօշափած եմ կեանքը, մօտէն ընկերական ամէն խաւերու մէջ ուսումնասիրած եմ ամուսնութեանց ամէն տեսակն, եւ սա եզրակացութեան հասած եմ որ փոխադարձ զոհողութեամբ կեանքի լուծը կրող ամոլներէն աւելի երջանիկ ամուսիններ չկան աշխարհիս երեսը:

—Կ'ըմբռնեմ, Տէր Հայր, կատարելապէս կ'գնահատեմ ձեր թանկագին խօսքերուն արժէքը, սակայն ամենայն խոնարհութեամբ պիտի կրնամ որ զոհողութիւնն ամուսնական կեանքի վրայ պէտք չէ ըլլայ այլ մասնաւոր ճիւղերու մէջ, և ինծ համար ամուսնոյս հետ կենակցիլ յաւիտենական տանջանքի մը ենթարկուիլ ըսել է, եւ այնչափ զոհողութիւն, ոչ ոք անգութ կ'ըլլայ առաջարկել ինձ կարծեմ,

—Բայց, սիրելիս, կ'վայելէ՞ մարդու մը այնչափ եսասէր ըլլալ, լքանել ամուսինը միմիայն անոր համար որ այլեւս հաճելի չի կրնար ըլլալ իրեն, չի կրնար կատարելապէս ներկայացնել զինքը ընկերութիւններու մէջ. ի՞նչ յանցանք ունի այս պարագային դժբախտ կինն, երբ կ'սիրէ ու փոխադարձաբար չի սիրուիր:

(Շար.)